

Darīsim KOPĀ!

№12(13), augusts 2009

VAI CEĻŠ 8.-9. lpp.
UZ SILTINĀŠANU
KĻŪS VIENKĀRŠĀKS?

6.-7. lpp. **DZĪVESVIETAS DEKLARĒŠANA**

IZSMEĻŠI PAR TO, KO JŪS VĒLĒJĀTIES UZZINĀT

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

PAR PAŠU INTERESANTĀKO – BEZMAKSAS

BĪSTAMS NOZIEDZNIĒKS BRĪVĪBĀ!

RĪGĀ VAIROJAS ŽURKAS.

VISS PAR DERATIZĀCIJU PĒC NOTEIKUMIEM – 4.-5. lpp.

CIK MAKSĀ GAISMA?

**„DARĪSIM KOPĀ!” NĀKAMĀJĀ NUMURĀ LASIET, KĀ CĪNĪTIES
PRET „UZSKRŪVĒTO” MAKSU PAR KĀPŅU TELPU APGAISMOJUMU**

ATKLĀJ SEV RĪGU NO JAUNA!

No 21. līdz 23. augustam galvaspilsētā risināsies ikgadējie jaukie un krāšņie Rīgas svētki. Kā ziņo organizatori, lielākie svinību notikumi gaidāmi 11. novembra krastmalā un Vērmanes dārzā, taču līdztekus pilsētas centram par svinību noskaņu domāts arī Pārdaugavā, Bolderājā un citās pilsētas vietās. „Atklāj sev Rīgu no jauna, Rīgu, kas būs tikai tava!” pilsēta aicina savus iedzīvotājus. Speciāli „Darīsim kopā!” lasītājiem esam izveidojuši to svētku pasākumu topu, kurus nevajadzētu palaist garām.

SILTS VAKARS BOLDERĀJĀ JEB MĀCIES PELDĒT!

■ Stūrmaņu ielā 31, Bolderājas Mūzikas un mākslas skolas pagalmā ■ 21.08 16:00–22:00

Labā mūzika un „citāda” Rīga būs baudāma 21. augustā Bolderājā. Piedalīsies jaunā talantīgā sitaminstrumentāliste Elīna Endzele un kolēģi Ieva Kļaviņa, Edgars Saksons, Rihards Zaļupe, Atis Vintuks, Uģis Krūskops (marimba, timpāns, vibrofons u.c.). Eksperimentālās mūzikas cienītājiem koncertēs Andris Dzenītis „Woodpecker” projektā ar Olafu Štālu, Levu Paršu un Līgu Veilandi. Izaicinoši sveigs skatījums uz Bolderājas un Rīgas attiecībām RTU Arhitektūras un pilsētplānošanas studentu darbos izstādē „Mācies peldēt!”. Plkst. 16.00 – pūtēju kvintets, 17.00 – grupa „Iva”. Zemūdens atradumus rādīs biedrība „Baltijas roņi”, būs pasākumi bērniem.

VECRĪGAS TORŅU MŪZIKA

■ Rātslaukumā ■ 21.08 19:00–20:30

Jau tradicionāli Rīgas iedzīvotāji un tās viesi pilsētas svētku laikā tiek aicināti uz Vecrīgas torņu mūzikas koncertiem. Mēģinot restaurēt viduslaiku un renesanses laikmetu tradīciju par muzicēšanu Vecrīgas torņos, koncerta apmeklētājiem tiks sniegta iespēja baudīt gan senās mūzikas burvību, gan mūsdienu mūzikas ritmus, kā arī uzzināt dažādus interesantus stāstus par senās Rīgas torņiem un muzicēšanu tajos, īpaši par Sv. Pētera baznīcas torni, kas lepojas ar vēsturi 800 gadu garumā.

O'KARTES NAKTS SKRĒJIENS

■ Pie Rīgas Kongresu nama, K. Valdemāra ielā un pa Vanšu tiltu ■ 21.08 20:00–23:00

Pasākums apvienos aktīva un radoša dzīvesveida piekritējus, kuri dosies kopīgā skrējienā kā piedzīvojumā pa naksnīgajām Rīgas ielām. O'Kartes nakts skrējienā paredzēts maršrutā no K. Valdemāra ielas, pāri Vanšu tiltam, kas šajā naktī tiks slēgts satiksmei, un atpakaļ līdz Kongresu namam. Nakts skrējiena dalībniekus un līdzjutējus priecēs īpaši šim notikumam sagatavota izklaides programma. Aicināti visi rīdnieki, jo trases garums būs tikai 4,5 km, kas pa spēkam gandrīz katram. Īpašas noskaņas radīšanai spēlēs DJ, būs gaismu šovs, skrējējus atbalstīs karšmeitenes. Starta plkst. 22.00.

RĪGAS SVĒTKU LIELĀ ĒDAMIELA

■ 11. novembra krastmalā ■ 22.08 11:00–23:00

Rīgas svētku Lielajā ēdamielā šogad varēs baudīt ne tikai ēdienus, bet arī visdažādākās sajūtas – ļauties smeldzīgajiem tango ritmiem un ugunīgajām salsas pulsācijām, degustēt dažādas sportiskas aktivitātes, kā arī ļauties audiovizuālajām bildēm, sākot ar dažādiem šoviem un beidzot ar svētku ugunotāju sacensībām.

„IEKŠPAGALMI ATVERAS KULTŪRAI, MŪZIKAI UN MĀKSLAI”

■ Kalnciema ielas 35.–37. nama pagalmā ■ 22.08 12:00–22:10
■ 23.08 12:00–22:40

Kalnciema ielas kvartālā notiks tautā iemīļotais zemnieku un Latvijas jauno dizaineru tirdziņš, kurā norisināsies gan jauno dizaineru modes skate, gan arī antīko velosipēdu parāde. Pirmās dienas vakarpusē pēc interaktīvā semināra par labu, veselīgu, „lēna” ēdiena tradīcijām un iepazīšanās ar Mārtiņa Rītiņa vadītās kustības „Slow Food Riga” darbību uztāsies trīs izcili jaunās paaudzes atkaņotājmākslinieki – saksofonists Oskars Petrauskis, klavierimprovizētājs Raimonds Petrauskis un sitaminstrumentu zvaigzne Rihards Zaļupe, kas pasākuma apmeklētājus iepazīstinās ar mūzikas izpildīšanas un improvizācijas iespējām telpā starp akadēmisko un neakadēmisko mūziku. Otrajā dienā būs dažādi saviesīgi pasākumi, kas turpināsies līdz pat vēlam vakaram, tostarp koncerts un kino uz terases Kalnciema ielas iekšpagalmā.

«IMANTA – VIETA AR VĀRDU»

■ Pļaviņā pie kultūras un atpūtas centra „Imanta” ■ 22.08 18:00–23:00

Svētku sajūtu radīs profesionāli mākslinieki, mūziķi, dejotāji. Koncerta programmā, atraktīvajās izdarībās iesaistot apmeklētājus, kopīgi apspēlēsīm tēmu „Kustība”, jo arī mūsu dzīve ir nepārtraukta kustība un virzība... Koncerta īpašie viesi – tautā iemīļotais dziedātājs Normunds Rutulis, mūsdienu deju kolektīvs „Lēra”, deju studija „Milagro” un īru deju studija „Moonlight dancers”, kā arī līnijdeju izpildītāji. Visa vakara garumā muzicēs grupa „Sestā jūdze”, bet pirms šķiršanās apbrīnosim krāšņu salūtu Imantai.

KONCERTS

«VASARAS VAKARS GRĪZIŅKALNĀ»

■ Mūrnieku ielā ■ 22.08 19:00–21:00

Koncertā rīdniekiem būs iespēja izbaudīt Grīziņkalna gaišotni, ieklausoties mūzikā, dzejā, atmiņās, ko uzburs mūziķis Guntis Brancis un aktieris Mārtiņš Vērdiņš. Koncerta otrajā daļā noskatīsīmes muzikālo izrādi „Vārnu ielas romance”. Vārnu ielas romance ir koncertizrāde – latviska ballīte ar dziesmām, dejām un atmiņu stāstiem. Izskanēs izrādes režisores Raimondas Vazdikas, kā arī H. Sīmaņa, K. Dimitera, I. Kalniņa, V. Pūces dziesmas.

LIELAIS SVĒTKU KONCERTS

■ 11. novembra krastmalā ■ 22.08 20:00–22:00

Uzstājas grupa „Ilģi”, Aisha, Liene Šomase, Andris Ērglis.

UGUŅOTĀJU SACENSĪBAS

■ Uz AB dambja ■ 22.08 22:00–23:00

Ugunotāju sacensības Rīgas svētkos jau kļuvušas par tradīciju. Tās piedāvā apmeklētājiem krāšņus salūtus. Dalībnieki cenšas piedāvāt labāko, izstrādājot smalku un precīzu sava priekšnesuma koncepciju – pārvēršot salūtu uzvedumā. Ugunotāju priekšnesumus ar SMS balsojuma palīdzību vērtēs skatītāji, un uzvarētājs jau tradicionāli iegūs tiesības veidot svētku salūtu nākamajā lielajā pasākumā pilsētā.

KALĒJU DIENA

■ Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā, Brīvības gatvē 440 ■ 23.08 12:00–17:00

Kalēju dienā piedalīsies Tautas lietišķās mākslas studijas „Auseklis”, „Zīle”, „Kalvis”, „Cilnis”, „Spanga”. Paredzētas spēka un veiklības pārbaudes gan kalēja amata meistariem, gan apmeklētājiem. Visas dienas garumā – amata demonstrējumi, metālkalumu izstāde, latviešu danči un amatierteātra izrāde. Spēlēs leijerkastnieks un „Jautrie pūtēji”. Pasākumu vadīs spēkavīrs Raimonds Bergmanis.

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

Meklējiet avīzes jaunāko numuru Rīgas namu pārvaldēs:

- «Rīgas namu apsaimniekotājs»
- «Rīgas centra apsaimniekotājs»

- «Avota nami»
- «Ķengaraga nami»
- «Juglas nami»
- «Mežciema namsaimnieks»
- «Purvciena nami»
- «Valdemāra nami»
- «Vecmīlgrāvis»
- «Pļavnieku nami»
- «Krasta nami»
- «Daugavas nami»

„Kurzemes namu apsaimniekotājs” filiālēs:

- «Anniņmuiža»
- «Bolderāja»
- «Daugavgrīva»
- «Dzegužkalns»
- «Ilģuciems – Nordeķi»
- «Imantciems»
- «Kleisti»
- «Priedes»

Kā arī:

- Veikals „Dārzam un mājai” Bāriņu ielā 5
- Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcijā
- Vidzemes priekšpilsētas sociālais dienests
- Kurzemes rajona izpilddirekcijā
- Rīgas centra izpilddirekcijā
- Kultūras namā „Imanta”
- Kultūras namā „Rītausma”
- Sarkankalna bibliotēkā

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautāriet namu pārvaldēs 15. septembrī.

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs: SIA «EGO-RTU»

Reģistrācijas numurs: 000703288

Adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, LV-1048

Telefons: 20042031

http://www.kopaa.lv

e – pasts: info@kopaa.lv

Iznāk sadarbībā ar Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju

lespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusala»

Tirāža: 10 000

RĪGAS ŪDENS LABI PELNA

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai radušās aizdomas, ka ūdens tarifi ir augstāki, nekā varētu būt

Rīdzinieki krīzes situācijā ļoti cer uz komunālo pakalpojumu tarifu pazemināšanos. Jau dzirdams, ka no 1. oktobra gaidāms siltumenerģijas tarifu samazinājums par 30% (un tāda cena saglabāsies vismaz līdz apkures sezonas beigām). Toties ūdens piegādes turpina jūtami tukšot mūsu maciņus.

Šajās dienās, uzrunājot žurnālistus, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas vadītāja Valentīna Andrejeva norādīja, ka komisija pēta situāciju ar ūdens tarifiem. „Mums ir aizdomas, ka ūdens tarifi ir augstāki, nekā varētu būt, tāpēc centīsimies panākt to samazināšanu,” viņa sacīja. Šai nolūkā regulators plāno vērsties ūdens piegādes uzņēmumos, acīmredzot cerībā ar labu panākt cenas samazinājumu.

Tagad viss ir atkarīgs no pašvaldības uzņēmuma Rīgas ūdens, kurš

šajās dienās bija aizņemts ar pavisam citām lietām. Tā vietā, lai izskatītu iespēju samazināt tarifus, RŪ... auga. Rīgas dome darījusi zināmu nodomu dubultot monopolista pamatkapitālu. Tā Rīgas ūdens kļuvis par lielāko pašvaldības uzņēmumu galvaspilsētā.

Ūdens piegādātāja pamatkapitāla palielināšana mudina ieskatīties uzņēmuma pērnā gada darba rādītājos. Izrādās, 2008. gadā tā apgrozījums bijis gandrīz 30 miljoni latu, kas ir par 16% vairāk nekā gadu ie-

priekš. Savukārt monopolista peļņa pagājušajā gadā bija 1,32 miljoni latu.

Peļņa diezgan solīda, bet, to aprēķinot, droši vien vērā netika ņemti tie Rīgas ūdens ienākumi, kas tika izlietoti investīcijām infrastruktūras attīstībā. Protams, attīstībā nav nekā peļama: ūdensvadu vajag mainīt un kopējos ūdens skaitītājus uzstādīt – arī. Tomēr pašvaldības uzņēmuma vairāk nekā miljonu lielā peļņa mulsina. Iznāk, ka ūdens piegādes tarifi Rīgā tiešām varētu būt zemāki. Vismaz krīzes laikā. Uzņēmumam, kas pieder pilsētai un tātad arī visiem tās iedzīvotājiem, īsti nepiedien saņemt miljonus laikā, kad vairākums rīdzinieku skaita santīmus. **K**

A. ŠEVČENKO

SKAITLIS

261 281

lats – par tādu summu Ekonomikas ministrija noslēgusi pirmos sešus līgumus ar dzīvokļu īpašnieku biedrībām, kuras vēlas renovēt mājas ar Eiropas Savienības atbalstu. Līgumus parakstīja pagājušajā nedēļā. Gaidāms, ka pirmās mājas – ministrijas izsludinātā konkursa uzvarētājas – tiks nosiltinātas jau līdz šā gada novembrim. **K**

NAMU PĀRVALDĒM – VIENS „JUMTS”

Galvaspilsētas namu pārvalžu apvienošana pamazām virzās uz priekšu. Nē, saplūšana pagaidām nav notikusi – tā vēl rūpīgi jāizplāno, lai ekonomikas vietā kārtējo reizi čiks vien neiznāktu. Toties RD Pilsētas īpašuma komitejā strādājošie deputāti bez garām diskusijām visām piecpadsmit Rīgas namu pārvaldēm sagādājuši kopēju „jumtu”.

Turpmāk pilsētas uzņēmumu darbību uzraudzīs Rīgas izpilddirektors Juris Radzevičs. Agrāk šo funkciju katrā namu pārvaldē pildīja īpaša padome, ko vadīja mēra iecelts domes pārstāvis. Rīdzinieki uzskatīja, ka padomes tikai veltī tērē viņu naudu. Tagad šīs administratīvās vienības ir likvidētas, turpmāk piecpadsmit padomju vietā būs viens vienīgs Juris Radzevičs.

Izpilddirektors kontrolēs daudzus svarīgus namu pārvalžu valdes

priekšsēdētāju pieņemtos lēmumus, pie viņa arī varēs vērsties ar sūdzībām par mūsu mīļotajiem namu pārvaldniekiem. Par to, ka Radzevičs ar tādu darbu gūzmu tiks galā, deputātiem šaubu nav. Tāpēc jau viņš ir izpilddirektors, lai visu paspētu.

Bet kas notiek ar namu pārvalžu apvienošanas ideju? Ar to viss ir kārtībā. Nesen domes priekšsēdētājs Nils Ušakovs pavēstīja, ka tiek apspriesti divi varianti: vai nu Rīgā atstāt trīs lielas namu pārval-

des, vai arī pašreizējos uzņēmumus pārveidot par vienu gigantisku namu pārvaldi ar trim filiālēm. Taču reorganizācija tiks pabeigta ne ātrāk kā 2010. gada pavasarī, jo pagaidām vēl precīzs tās plāns nav tapis pat uz papīra. Deputāti gaida, ka Komunālais departaments un pilsētas izpilddirektors Radzevičs izstrādās konkrētus priekšlikumus pašvaldības namu pārvalžu pārveidošanai. **K**

Iloņa MILLERE

REDAKCIJAS PASTS

„Dārgā redakcija! Mūsu māja aiziet no pašvaldības namu pārvaldes, bet vēl neesam izlēmuši, kam uzticēt tās pārvaldīšanu un apsaimniekošanu. Baidāmies. Vai jūs nevarētu palīdzēt orientēties privāto apsaimniekošanas uzņēmumu piedāvājumos un minēt pozitīvus piemērus? Sākumā visas namu pārvaldes šķiet vienlīdz labas, bet pēc tam... Negribētos kļūt par tukšu solījumu upuriem!” raksta mūsu lasītāji no Ziepniekkalna.

Gatavojot atbildi uz šo jautājumu, nolēmām: lai namu pārvalžu pārstāvji pēc kārtas paši stāsta par saviem uzņēmumiem. Ja vēlas palielināties ar saviem panākumiem, lai lielās, bet tikai ar vienu nosacījumu: tiem jābūt īstiem, nevis „papīra” panākumiem! Centīsimies pie sevis uzaicināt speciālistus ar labu reputāciju. Priecāsimies, ja jūs, mīļie lasītāji, padiskutēsiet ar mums. Stāstiet par pašu pieredzēto privātā apsaimniekošanas uzņēmuma paspārnē, dalieties pieredzē – gan labā, gan ne tik labā. Mēģināsim kopā noskaidrot, kuram no Rīgas namu pārvaldniekiem bez bažām var uzticēt māju!

Par namu pārvaldi **Modulis 1** lasiet 9. lappusē.

VAI BŪS NAMU APSAIMNIEKOTĀJU DEFICĪTS?

2010. gada 1. janvārī spēkā stāsies ilgi gaidītais Dzīvojamā māju pārvaldīšanas likums. Tas nesīs mums diezgan daudz jūtamu pārmaiņu. Cita starpā likums nosaka, ka privātajiem namu pārvaldniekiem būs vajadzīga augstākā profesionālā izglītība.

Namu pārvaldniekus pie mums pagaidām sagatavo tikai Rīgas Tehniskās universitātes Būvuzņēmējdarbības un nekustamā īpašuma ekonomikas institūtā. Pārvaldīšanas prasmi šeit māca jau vairākus gadus, bet šovasar pirmo reizi tika izsludināta uzņemšana budžeta vietās. Jauniešu interese par programmu bija milzīga: uz 18 vietām bezmaksas grupā tika saņemti 110 pieteikumi. Konkurss noslēdzās jūlija beigās, taču uzņemšana studiju programmās par maksu turpināsies vēl līdz 11. septembrim.

Institūta direktore profesore Ineta Geipele stāsta: „Patlaban

daudzos namu apsaimniekošanas uzņēmumos, ieskaitot namu pārvaldes, strādājošajiem nav atbilstošas augstākās profesionālās izglītības. Šādu situāciju jau var nosaukt par normālu praksi. Lai ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma stāšanās spēkā šie cilvēki nezaudētu darbu un spētu pielāgoties jaunajām prasībām, likumā paredzēts, ka attiecīgās zināšanas būs iespējams apliecināt dokumentāri līdz 2011. gada 31. decembrim. Pēc šī datuma bez atbilstoša diploma darboties vairs nedrīkstēs”. **K**

Iloņa MILLERE

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv
Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

ASTAINĀS PĀRIET UZBRUKUMĀ

**Krīze liek rīdniekiem
taupīt uz deratizācijas rēķina.
Ar ko tas beigsies?**

Cik daudz Rīgā ir žurku, to nezina neviens – ne Pārtikas un veterinārā dienesta inspektori, ne Veselības inspekcijas darbinieki, pat ne paši zinošākie cilvēki – sētnieki. Tiesa, pēdējie var apstiprināt, ka žurku pilsētā ir daudz, pēdējā laikā pat vairāk nekā agrāk. Ekonomiskā krīze un dzīves līmeņa krišanās ir iemesls tam, ka māju īpašnieki atsakās no deratizācijas procedūras. „Ja tā turpināsies, mēs drīz varēsim redzēt žurkas ielās,” saka inspektore dezinfektore Dagnija Holandere.

Marina MATROŅINA

speciāli laikrakstam „Darīsim kopā!”

Uzņēmumu daudz, bet pieprasījums mazinājies

Žurkas vienmēr ir gājušas līdz cilvēkiem. Mums līdzās žurkām ir silti un netrūkst barības: viņas mējo mūsu namu pagrabos, ēd mūsu atkritumus, bet brīvajā laikā grauž durvis un sienas. Katram gadījumam vajadzētu zināt, ka pieaugusi žurka var sasniegt viena kilograma svaru un 15 līdz 35 centimetru garumu plus aste. Sastopot tādu pagrabā vai kāpņu telpā, izbilis būs pamatīgs. Tāpēc jau kopš padomju laikiem Rīgā tiek darīts viss iespējamais, lai pasargātu cilvēkus no nepatīkamas tikšanās ar astainajiem graužējiem.

– Es šai sfērā strādāju kopš 1978. gada, – stāsta uzņēmuma *Megapols*

inspektore Dagnija Holandere. – Pirmo pieredzi ieguvu kādreizējās Sanitāri epidemioloģiskās stacijas Profilaktiskās dezinfekcijas daļā, kas tagad ir likvidēta.

Pēc Dagnijas Holanderes teiktā, pirms trīsdesmit gadiem cīņa pret graužējiem notika aptuveni pēc tādiem pašiem noteikumiem kā tagad. Žurkas un peles nīdēja ar stiprām indēm (daļa no tām tagad ir aizliegta), vilināja slazdos, iznīcināja ar ķīmikālijām. Vienīgā atšķirība, ka 1978. gadā ar šo cildeno cīņu Rīgā nodarbojās vienīgi Sanitāri epidemioloģiskās stacijas Profilaktiskās dezinfekcijas daļa, bet tagad šādus pakalpojumus piedāvā desmitiem, ja ne simtiem mazu uzņēmumu.

– Diemžēl šobrīd ir mazinājies pieprasījums pēc deratizācijas, paš-

reizējais kritums ir lielākais pēdējo pusotra desmita gadu laikā, – stāsta uzņēmuma *Megapols* pārstāve Nellija Lase. – Cilvēki zvana, lūdz padomu, bet maksāt par pakalpojumu nav gatavi. Daudzi namīpašnieki patiešām taupības nolūkā atstāj novārtā graužēju apkarošanu. Daži pērk indes un mēģina paši tikt galā ar žurkām, tikai jāiegūmē, ka indes, ko parastiem cilvēkiem pārdod parastā veikalā, un profesionālie preparāti nav viens un tas pats. Deratizācijas speciālisti strādā ar daudz spēcīgākiem un iedarbīgākiem preparātiem. Veikalos pirktie līdzekļi bieži vien ir neefektīvi, tāpēc cilvēki, mēnešiem cietuši no žurku klātbūtnes mājā, beigu beigās apzinās, ka pašu cīņu ir vēltīga un ka jāaicina palīgā profesionāļi.

Žurkas neuzbrūk pirmās

Pašvaldības namu pārvaldes šogad uz deratizācijas rēķina nav taupījušas, taču arī no šo uzņēmumu klientiem laiku pa laikam pieņāk sūdzības. Piemēram, reiz mūsu lasītāji žēlojās, ka, neraugoties uz deratizatora biežām vizītēm, graužēji ir gluži vai pārņēmuši viņu piecstāvu namu. Citi ir stāstījuši, ka speciālists it kā izmētājis indi pie mājas: „Mēs katru nedēļu pie pagraba un atkritumu konteineriem atrodam maisiņus ar baltu vielu. Vai tad drīkst bīstamu preparātu

atstāt bērniem un mājdzīvniekiem pieejamās vietās?”

Saņēmuši tādas sūdzības, devāmies pie profesionāļiem, lai uzzinātu, kādā veidā un cik sekmīgi Rīgā cīnās pret pelēkajām kaitniecēm.

Žurkas mājā mums līdzās, tomēr mēs reti tiekamies un vēl mazāk zinām cits par citu. Pareizāk sakot, žurkas par cilvēkiem zina daudz vairāk nekā cilvēki par žurkām.

Piemēram, biologi apgalvo, ka žurkas grūti iznīcināt, jo tās ļoti ātri vairojas. Šīs radības spēj vairoties augu gadu, un viens pāris pasaulē var laist ap 800 pēcnācēju. Vidējais žurkas dzīves ilgums ir divi gadi, taču gadās arī ilgdzīvotājas, kas neliek mieru mūsu mājām trīs četrus gadus.

– Žurkas dzīvo pagrabos, cenšas rakt alas pie pamatiem, blakus atkritumu konteineriem, – stāsta deratizācijas uzņēmuma *Pest Baltic* direktors Oļegs Boldovs. – Parasti cilvēki šos dzīvniekus neredz, tikai mana viņu „darbošanās” pēdas – sagrauztas koka durvis, vadus un citas komunikācijas. Ja žurkas kļūst redzamas, sāk iet laukā dienā, tas nozīmē, ka mājā to savairojies pārāk daudz un tās cenšas iekarot jaunu dzīves telpu.

Oļegs stāsta, ka pēc savas būtības žurkas nav agresīvas un parasti pirmās neuzbrūk cilvēkam. Tomēr Rīgā ir gadījies, ka tās sakož pieaugušos, bet biežāk gan bērnus.

„Žurkas dzīvo pagrabos, cenšas rakt alas pie pamatiem, blakus atkritumu konteineriem. Parasti cilvēki šos dzīvniekus neredz, tikai mana viņu „darbošanās” pēdas – sagrauztas koka durvis, vadus un citas komunikācijas. Ja žurkas kļūst redzamas, sāk iet laukā dienā, tas nozīmē, ka mājā to savairojies pārāk daudz un tās cenšas iekarot jaunu dzīves telpu”.

SIA “Megapols” Ātri un kvalitatīvi iznīcinam:

Deratizācija: peles, žurkas.

Dezinsekcija: lidojoši, rāpojoši kukaiņi (mušas, blusas, blaktis, prusaki).

Piedāvājam veikt vienreizējas apstrādes vai slēgt gada līgumu.

Darbus veic pieredzējuši, licenzēti speciālisti klientam pieņemamā laikā.

Bezmaksas konsultācijas pa tālruni:

67326732, 67326733, 28221935

– Tas notiek tāpēc, ka bērni ir ziņkārīgi. Viņi laukā izskrējušu žurku grib pabakstīt ar koku, iedzīt stūrī, un tad dzīvnieki sāk aktīvi aizstāvēties, – skaidro eksperts.

No divām līdz piecdesmit

Nevajag iedomāties, ka deratizācija galvaspilsētā atstāta pašplūsmā. Katra reize, kad žurka kādam ir iekodusi, ir mazs ārkārtējs notikums, par kuru nekavējoties tiek ziņots Pārīšanas un veterinārajam dienestam un Veselības inspekcijai. Komisija pārbauda māju, izvērtē, kādi tajā ir sanitārie apstākļi.

– Tādos gadījumos pārbaudītāji noteikti izsauc deratizatorus, kuri apkalpo attiecīgo objektu, – skaidro Oļegs Boldovs. – Mums jāuzrāda dokumenti, pēc kuriem redzams, cik bieži mājā apkarotas žurkas un kādas indes esam lietojuši. Taču ne jau visām mājām ir līgumi ar specializētajiem deratizācijas uzņēmumiem. Tādā gadījumā, ja žurka ir uzbrukusi cilvēkam, atbildīgs par to ir namīpašnieks.

Pēc speciālistu teiktā, satraukumam tomēr nav pamata, jo ne jau visās Rīgas mājās ir iemitinājušās žurkas.

– Pašreiz šo grauzēju Rīgā ir mazāk nekā pirms piecpadsmit, divdesmit gadiem, – piebilst Dagnija Holandere. – Pirmkārt, daudzos agrāk tukšos pagrabos tagad ierīkoti biroji un veikali. Šīs telpas ir iztīrītas un cilvēku apdzīvotas, žurkām tur nav ko darīt. Otrkārt, pilsētā tiešām ir daudz specializēto deratizācijas uzņēmumu, un cīņa pret grauzējiem līdz šim ir bijusi ļoti aktīva.

Pēc Oļega Boldova domām, precīzu žurku skaitu katrā pagrabā nav iespējams noteikt.

– Pēc tā, cik daudz izliktās ēsmas ir apēsts, mēs varam tikai aptuveni noteikt, vai šo dzīvnieku ir daudz vai maz. Dažkārt pagrabā ir bijušas tikai divas trīs žurkas, dažkārt pie atkritumu konteineriem esam redzējuši

KO SAKA LIKUMS?

Žurku apkarošanas principi aprakstīti Ministru kabineta noteikumos Nr. 203 „Dezinsekcijas, dezinsekcijas un deratizācijas pasākumu veikšanas kārtība”.

(..) 14. Visām valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijām un uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) neatkarīgi no to statusa un īpašuma formas, kā arī namīpašniekiem (turpmāk – īpašnieks) ir pienākums uzturēt to īpašumā vai lietošanā esošos objektus un teritorijas higiēnas prasībām atbilstošā stāvoklī, nodrošinot kaitīgo posmkāju un grauzēju iznīcināšanu, un nepieļaut to ieviešanos.

15. Dezinsekcijas un deratizācijas pasākumi ietver kaitīgo posmkāju un grauzēju mitināšanās, barošanās un pārvietošanās vietu noteikšanu, kaitīgo posmkāju un grauzēju eksistencei labvēlīgu apstākļu konstatēšanu un ieteikumu sagatavošanu to novēršanai, kā arī kaitīgo posmkāju un grauzēju iznīcināšanu.

16. Izpildītājam aizliegts atbaidīt kaitīgos posmkājus un grauzējus ar fizikāliem vai ķīmiskiem līdzekļiem. Kaitīgos posmkājus un grauzējus atļauts iznīcināt, tikai lietojot ķīmiskās vielas vai mehāniskos līdzekļus.

17. Izpildītājs sniedz īpašniekam informāciju par izmantotajiem bīstamajiem preparātiem un to daudzumu.

18. Visus dezinsekcijas un deratizācijas pasākumus izpildītājs dokumentē objekta dezinsekcijas kartē un objekta deratizācijas kartē divos eksemplāros, no kuriem viens glabājas pie īpašnieka, bet otrs – pie izpildītāja.

līdz piecdesmit īpatņiem, kas absolūti nebaidījās no cilvēkiem. Reiz, kad atvērām kādas atkritumu savākšanas durvis, žurkas sēdēja uz konteineru malām un mierīgi uz mums noskatījās.

Slazdi ir aizliegti

Nekautīgus grauzējus speciālisti toreiz notvēra ar īpašu lipīgu lenti. Jāteic, ka pēdējo desmit gadu laikā žurku ķērāju arsenāls ir ievērojami mainījies.

– Eiropas Savienība stingri aizliedz lietot parastos peļu un žurku slazdus, – stāsta Dagnija Holandere. – Tā vietā mēs tagad esam bruņoti ar lipīgām lamatām, – inspektore rāda paplatu lipīgu papīru, kas pēc lielu atgādina piparu plāksteri. – Šis

lamatas ir domātas pelēm. Tās mēs lietojam objektos, kur nav atļauts likt indi: pārtikas uzņēmumos, bērnu daržos, medicīniskajās iestādēs.

Pele, nokļuvusi uz lipīgā papīra, ātri iet bojā, jo tas ir piesūcināts ar speciālām vielām. Tomēr biežāk deratizatori lieto ēdamas indes granulu (sausās telpās) vai pastas (mitrās telpās) veidā.

– Latvijā vairs nav atļauts lietot spēcīgas iedarbības indes, no kurām grauzēji ir beigti uz vietas, – žurku ķeršanas noslēpumus atklāj Oļegs Boldovs. – Tas tiek darīts speciāli, lai apmānītu šos gudros dzīvniekus. Ir novērots: ja viena žurka, nobaudījusi indi, uzreiz nobeidzas, citas ēsmas nekad vairs neies tuvumā. Tāpēc mēs lietojam tikai uzkrājošas darbības ķīmikālijas.

Tādas vielas grauzējus nenogalina uzreiz, bet tikai pēc trim četrām dienām. Žurkas nobeidzas no iekšējās asiņošanas, bet dzīvas palikušās nevar saprast, kāpēc baram piepeši uzbrukusi tāda sērģa. Beigu beigās, nespēdamas atklāt ciltsmāsu bojāejas cēloņus, izdzīvojušās žurkas pamet nolādēto vietu.

Kas tad īsti ir maisiņos?

Mūsu lasītāji interesējas, kā tieši deratizatoriem jāizliek žurku inde un vai viņi ir atbildīgi par cilvēku un mūsu mājas mīļļu drošību.

– Mani ļoti pārsteidza jūsu lasītāju stāstītais par ķīmikālijām, kas izmētātas ap māju, – atzina Oļegs Boldovs. – Nevienam deratizatoram nekad neatļausies tādu paviršību. Pēc noteikumiem indīgās vielas mēs drīkstam likt tikai pagrabos, cilvēkiem ikdienas gaitās nepieejamās vietās. Ja inde jāatstāj atkritumu savāktuvēs, tad slēpjam to zem konteineriem vai citur, kur nevar piekļūt ne suns, ne kaķis. Otrs noteikums: inde vienmēr jāievieto speciālā kārbīnā ar uzrakstu – brīdinājumu un uzņēmuma nosaukumu. Tātad jūsu aprakstīto situāciju neviena kompetenta firma nebūtu varējusi pieļaut!

Ja ap māju tiešām izmētāti maisiņi ar nezināmu vielu, Oļegs Boldovs iesaka nekavējoties par to ziņot sētniekam un pārvaldniekam, kuriem jāizsauc deratizators un jāliek tam savest objektu kārtībā. Bet iespējams arī, ka noslēpumainajos maisiņos nepavisam nav bijusi inde, bet gan parasti sadzīves atkritumi.

– Tagad mēs indes novietošanai izmantojam vēl drošākus paņēmienus nekā papīra kārbīņas, – papildina Dagnija Holandere. – Piemēram, speciālas barotavas, ko piekar pagrabā. Indi caurulē ieber no augšas, bet žurkas to var dabūt pa nelieliem caurumiņiem barotavas malās. Ne cilvēks, ne suns pat gribēdams nevar dabūt indīgos graudus laukā no mehānisma, jo tas ir aizslēgts.

Jo biežāk, jo lielāks efekts

Taču ne visjaunākās tehnoloģijas, ne indes nepalīdzēs tikt vaļā no

žurkām, ja netiks lietotas pareizi un regulāri.

– Piemēram, esma indīgo iedarbību saglabā pusgadu, – stāsta Oļegs Boldovs, – bet pamazām sažūst un vairs nepievilina žurkas.

Namu pārvaldes un privātmāju saimnieki visbiežāk ar uzņēmumiem slēdz līgumus par profilaktisko deratizāciju reizi ceturksnī. Taču tad, ja grauzēji neliek mājai mieru, speciālistiem jāierodas biežāk. Viņiem jāreaģē uz jebkuru sūdzību un viņi nedrīkst padoties, kamēr grauzēji nav pieveikti.

– Es pat uzskatu, ka deratizatorus vajadzētu uzaicināt reizi mēnesī. – saka pieredzējusi speciāliste Dagnija Holandere. – Tad iedzīvotāji noteikti būtu pasargāti no žurku vizītēm.

Kāpēc žurkām pie mums patīk?

Bet pilnībā padzīt žurkas no Rīgas varētu palīdzēt tikai burvju flauta no slavenās pasakas. Patiesībā šie dzīvnieki pat negrasās pamest pilsētu, lai gan deratizatoru pūliņi liedz tiem pārmērīgi savairoties. Faktiski cilvēki paši dara visu iespējamo, lai žurkas mums līdzās būtu paēdušas un justos labi.

– Cīņu ar grauzējiem es cilvēkiem ieteiktu sākt ar cīņu pašiem ar sevi, – saka Dagnija Holandere. – Diemžēl mēs visu pārāk piemēšojam, piebāžam pagrabus ar dražām, metam ēdiena paliekas laukā pa logu. Žurkām tas ļoti patīk. Un vēl viņām patīk cilvēki, kas baro klaiņojošos kaķus. Es saprotu, ka vecmāmiņas un vectētiņi, kas izliek kaķīšiem sauso barību un zivis, dara to, vislabāko jūtu vadīti, bet iesaku padomāt: vai tā vajag? Rīgā ir dzīvnieku mīļotāji un pat veselās biedrības, kas kaķu kolonijas uztur labā kārtībā. Bet tie ir izņēmumi no likuma. Parasti cilvēki dzīvniekiem paredzēto barību atstāj bez uzraudzības, liek to pie pagrabu logiem un lūkam. Tas ļoti pievilina žurkas. Reiz Bergu rajonā pat redzēju, ka cilvēks, iznākot no mājas, atkritumu maisu noliek pie durvīm, pat nedomādams to aiznest līdz konteineram. Tik tikko novaldījos, lai nepasacītu: „Cieni taču sētnieka darbu! Cieni pats sevi!” Cilvēki nesaprot, ka paši dod iemeslu žurkām apmesties mūsu mājās. **K**

Veikals “DĀRZAM UN MĀJAI”
Bāriņu iela 5, Tālr./fax: 67615038

LĪDZEKĻI

dārzu kaitēkļu, grauzēju, kukaiņu un nezāļu

IZNĪCINĀŠANAI

ATLAIDE AR ŠO KUPONU

-50%

„MIRUŠĀS DVĒSELES”

- ☑ Vai pirms sešiem gadiem ieviestā dzīvesvietas deklarēšanas sistēma ir attaisnojusi?
- ☑ Kāpēc blēžiem joprojām ļauts reģistrēties svešos mājokļos?
- ☑ Kas draud rīdziniekam, kurš nav deklarējis savu dzīvesvietu?
- ☑ Vai varas iestādes ir atcēlušas mūsu agrākos pierakstus?

A. ŠEVČENKO

2003. gadā Latvijā spēkā stājās jauna dzīvesvietas reģistrācijas sistēma. Veco labo pierakstu aizstāja neizprotama deklarācija, un sākās jukas. Rīdzinieki strikti atteicās saprast, kāpēc reģistrēties vienā vai otrā dzīvoklī kļuvis tik vienkārši! Nu jau sešus gadus, deklarējot dzīvesvietu, cilvēks var norādīt jebkuru adresi. Ne viņam vajadzīga dzīvokļa īpašnieka piekrišana, ne jāaizpilda sarežģīti dokumenti, pietiek ar pasi un vienu vizīti izpilddirekcijā.

Ir zināms, ka vienkāršoto procedūru tūlīt savā labā sāka izmantot visu veidu blēži. Piemēram, daudzi gudreļi centās reģistrēties Vecrīgā, lai iegūtu tiesības bez maksas tur novietot savas mašīnas, vecāki centās „pierakstīties” tuvāk prestižai skolai vai bērnudārzam, kur bija iecerējuši skolot un audzināt savas atvases.

Ar vārdu sakot, kārtīgiem ļautiņiem radās ne mazums problēmu. Bet arī bez problēmām ne katram sešos gados izdevies noskaidrot, kā darbojas dzīvesvietas deklarēšanas sistēma un kāpēc tāda ir vajadzīga.

Salikuši kopā jūsu jautājumus un pievienojuši savējos, devāmies uz Rīgas domes Komunālā departamenta iedzīvotāju dzīvesvietas reģistrācijas nodaļu pie galvenās speciālistes Indras Seiles.

Pierakstu neviens nav atcēlis?

– Sāksim ar pašu galveno. Jaunā dzīvesvietas deklarēšanas sistēma Latvijā pastāv kopš 2003. gada 1. jūlija. Sakiet, vai tā ir sevi attaisnojusi, atvieglojusi dzīvi vienkāršajiem cilvēkiem?

– Ieviešot deklarēšanas sistēmu, varas iestādes gribēja palīdzēt cilvēkiem, kuri godprātīgi un bez viltus deklarē savu faktisko dzīvesvietu. Bet to gan nevaru teikt, ka dzīvokļu saimniekiem dzīve būtu kļuvusi vienkāršāka. Nelaime tā, ka negodīgi cilvēki, deklarējot dzīvesvietu, joprojām norāda svešas adreses.

– Lūdzu, izskaidrojiet beidzot, kāda ir atšķirība starp dzīvesvietas deklarēšanu un pierakstu!

– Vecajam pierakstam ir liels juridisks spēks, un to neviens nav atcēlis. Pieraksts dod tiesības cilvēkam jebkurā laikā lietot dzīvokli, lai kur viņš patiesībā dzīvotu. Tādas tiesības cilvēkam varēja piešķirt tikai dzīvokļa saimnieks un tikai rakstiski. Deklarācija nedod cilvēkam tiesības lietot dzīvokli, tas ir tikai ieraksts reģistrā, kas nodrošina varas iestādēm informāciju par to, kur cilvēks faktiski ir atrodams. Nekādas īpašas juridiskas nozīmes šim ierakstam nav. Tāpēc arī tā noformēšana ir maksimāli vienkāršota – lai reģistrētu dzīvesvietu pēc noteiktas adreses, vairs nav vajadzīga dzīvokļa īpašnieka rakstiska atļauja.

Labojumi izdomāti, bet nav pieņemti

– Jūs droši vien piekritīsit, ka vieglā dzīvesvietas reģistrēšana rada lielas problēmas. Negodīgi cilvēki, visdažādāko nodomu vadīti, deklarējas dzīvokļos bez to īpašnieku ziņas.

– Piekritu, tā joprojām notiek.

– Ko darīt dzīvokļa saimniekam? Kā aizsargāties vai vismaz uzzināt par sava dzīvokļa jauno „iemītnieku”?

– Uzzināt, ka jūsu dzīvoklī ir deklarējusies cita persona, var ļoti vienkārši: rajona izpilddirekcijai ir jānosūta dzīvokļa īpašniekam par to rakstisks paziņojums. Taču gadās, ka paziņojumi pazūd vai aizkāvējas

Ir zināms, ka vienkāršoto procedūru tūlīt savā labā sāka izmantot visu veidu blēži. Piemēram, daudzi gudreļi centās reģistrēties Vecrīgā, lai iegūtu tiesības bez maksas tur novietot savas mašīnas, vecāki centās „pierakstīties” tuvāk prestižai skolai vai bērnudārzam, kur bija iecerējuši skolot un audzināt savas atvases. Ar vārdu sakot, kārtīgiem ļautiņiem radās ne mazums problēmu.

ceļā. Tad dzīvokļa saimnieks par deklarētajiem uzzina tikai pēc pieaugušajiem komunālajiem rēķiniem.

– Tas lieku reizi apliecina, ka dzīvesvietas deklarēšanas sistēma ir visai nepilnīga un pieļauj blēdības. Vai tiešām sešu gadu laikā nevienam nav ienācis prātā mainīt šos noteikumus, lai pielabotu situāciju?

– Bija tāda doma, Rīgā pat sagatavots labojumu projekts. Cita starpā ievērojami vajadzētu mainīt nepilngadīgu personu dzīvesvietas reģistrācijas noteikumus. Līdz šim ir atļauts dzīvoklī deklarēt bērnus pat tādā gadījumā, ja tur nav reģistrēts neviens no vecākiem. Situācija vairāk nekā dīvaina! Ideālā variantā deklarācija ir cilvēka precīzas faktiskās dzīvesvietas apliecinājums. Visi saprot, ka zīdains nevar dzīvoklī mājot viens pats! Tāpēc bija doma atļaut bērnus dzīvoklī vai mājā reģistrēt tikai kopā ar kādu no vecākiem. Taču pagaidām šis labojums nav pieņemts.

Kā „izlikt” svešinieku?

– Labojumi nav pieņemti, cilvēki turpina avizēm sūtīt sūdzības

par viņiem nesaprotamajām deklarācijām. Pieļauju, ka vēl biežāk rīdzinieki ar jautājumiem un sūdzībām vērsas jūsu nodaļā.

– Jā, mēs katru dienu pieņemam apmeklētājus. Visbiežāk Rīgas iedzīvotāji nesaprot, kā tas var būt, ka kāds ir deklarējies dzīvoklī bez saimnieka atļaujas. Bet gadās arī nepamatotas sūdzības. „Izrakstiet šo cilvēku!” pieprasa mājokļa saimnieks, „es viņu nepazīstu!” Bet pēc dokumentiem redzams, ka šķietamais svešinieks ir dzīvokļa īpašnieka dēls, mazdēls vai kāds cits tuvs radnieks.

– Jā, strīdi tuvinieku starpā nav retums... Bet kas jādara cilvēkam, kurš vēlas izrakstīt no dzīvokļa nevis šķietamu, bet gan īstu svešinieku?

– Viņam jānāk uz mūsu nodaļu ar izrakstu no Zemesgrāmatas, kas apliecina viņa īpašumtiesības uz dzīvokli, un jāuzraksta iesniegums. Brīdinu: ir tikai divi gadījumi, kad mēs varam anulēt ziņas par deklarēto dzīvesvietu. Pirmkārt, ja cilvēks sniedzis nepatiesas ziņas par savu

MĀJAS GRĀMATVEDĪBA

Mājas kuras ir konta turētājas, kurām ir pilnvarotās personas vai biedrība.

0,06 Ls/m²

Dzīvokļu rēķinu, pārskaitījumu, atskaišu sagatavošana.

Tālrunis: 67893079, e-pasts: info@asrna.lv

MŪSU DZĪVOKĻOS

dzīvesvietu (reģistrējies dzīvoklī, kur faktiski nedzīvo), otrkārt, ja deklarētājs ir pārcēlies uz citu dzīvesvietu.

– Kas notiek, ja cilvēks agrāk dzīvoklī ir bijis pierakstīts, bet tagad tur nedzīvo? Vai pierakstu arī ir viegli anulēt?

– Nē! Pieraksts, kas noformēts līdz brīdim, kad tika ieviesta jaunā deklarēšanas sistēma, joprojām ir spēkā. Anulēt to ir daudz grūtāk nekā pašreizējo deklarāciju. Šai nolūkā jāpierāda, ka cilvēks ir zaudējis tiesības lietot dzīvokli vai māju. Ļoti bieži tam vajadzīgs tiesas spriedums.

Reāli stāsti par liekiem cilvēkiem

– Mūsu lasītāji stāsta par problēmām ar dzīvesvietas deklarēšanu. Piemēram, kāda rīdziniece gados nesen atklāja, ka viņas dzīvoklī reģistrējies mazmeitas vīrs, lai gan faktiski tas kopā ar sievu dzīvo citur. Pensionāre ir šokā: lieks iemītņieks nozīmē lielākus maksājumus par dzīvokli.

– Ja gan mazmeita, gan viņas vīrs patiešām dzīvo citur, sievietei ir tiesības vērsties pie mums ar lūgumu „izrakstīt” radnieku. Nevajag baidīties to darīt. Mūsu komisija katru mēnesi izskata simtiem tādu iesniegumu, laika gaitā to kļūst aizvien vairāk.

– Kāpēc, jūsprāt, sūdzību un iesniegumu skaits pieaug?

– Tāpēc, ka cilvēki vairāk uzzina par savām tiesībām un nebaidās atbrīvot dzīvokļus no nelikumīgiem „deklarantiem”.

– Vēl viens gluži sveigs gadījums. Vientuļa vecmāmiņa par pēdējiem ietaupījumiem nopirka mazu dzīvoklīti, kurā negaidīti atklāja īrnieku. Dzīvokļa saimniece tiesājas ar šo cilvēku. Faktiski viņš nedzīvo pēc norādītās adreses, bet nesen, ierībdams īpašnieci, deklarējās viņas dzīvoklī. Ko šādā situācijā darīt?

– Atkārtāju, ka dzīvesvietas deklarēšana tai vai citā vietā nedod cilvēkam absolūti nekādas tiesības. Tas ir vienkārši paziņojums varas iestādēm: „Patlaban es faktiski dzīvoju

šeit”. Tāpēc dzīvokļa īpašniecei nav pamata uztraukties. Lai sagaida labvēlīgu tiesas lēmumu, kas kļūs par pamatu tam, lai anulētu izliktā īrnieka sniegtās ziņas par deklarēto dzīvesvietu.

– Bet, ja cilvēks patiešām nedzīvo tai dzīvoklī, vai tas nav pietiekams pamats, lai viņu izrakstītu?

– Diemžēl, tikmēr, kamēr turpinās tiesas prāva, mums nav tiesību šādi rīkoties.

– Tādā gadījumā – vēl viens stāsts. Sieviete pieder dzīvoklis kopmītnes tipa mājā. Savulaik viņa tur deklarēja savu civilvīru, bet tikai uz laiku. Taču izrādījās, ka, termiņam beidzoties, deklarācija nav anulēta, lai gan mūsu lasītājas civilvīrs tai dzīvoklī vairs nemītnās.

– Saksim ar to, ka sieva vīru nevar deklarēt, to var izdarīt tikai konkrētais cilvēks pats vai viņa pilnvarota persona. Bet pagaidu deklarācijas jēdziens patiešām pastāv.

– Ko tas nozīmē?

– Tikai to, ka, noformējot dokumentu, tiek norādīts tā darbības laiks. Bet tas nenozīmē, ka, šim laikam beidzoties, deklarācija automātiski tiks anulēta. Nē. Vai nu dzīvokļa saimniekam nāksies rakstīt iesniegumu rajona izpilddirekcijai, vai arī pašam deklarētājam jānorāda sava jaunā dzīvesvieta.

– Mana draudzene apprecējās un no vecāku dzīvokļa pārcēlās uz īrētu. Deklarēt jauno dzīvesvietu viņa baidās, jo vēl pēc agrākajiem noteikumiem ir pierakstīta pie vecākiem. „Baidos zaudēt tiesības lietot mātes dzīvokli,” viņa saka. Vai ir pamats baidīties?

– Nē! Pieraksts ir viena lieta, deklarācija – pavisam cita. Jaunā sieviete var pārcelties kaut desmit reižu gadā un katru reizi reģistrēties jaunajā dzīvoklī. Tiesības lietot vecāku dzīvokli viņa nekādā gadījumā nezaudēs.

Sods par neregistrēšanos – 250 latu

– Kā var pierādīt, ka cilvēks nedzīvo deklarētajā dzīvesvietā?

– Saņemot dzīvokļa saimnieka lūgumu anulēt viņa dzīvokļa īrnieka deklarāciju, parasti pēc norādītās adreses nosūtām brīdinājuma vēstuli. Ja īrnieks minētajā platībā dzīvo, viņam jāatbild uz mūsu aicinājumu un jānodod par sevi ziņa. Taču šai posmā gadās konflikti. Piemēram, saimnieks turpina apgalvot, ka minētais cilvēks viņa dzīvoklī nedzīvo. Tad mums nākas iesaistīt pašvaldības policiju un lūgt pārbaudīt, kas patiešībā dzīvoklī mājā.

– Cilvēki kļuvuši mobili, bieži pārceļas. Vai dzīvesvietas deklarēšana palīdz domei kontrolēt mūsu pārvietošanos?

– Dzīvesvietas deklarēšanas sistēma ir tieši paredzēta šādai kontrolei. Pēc katras pārcelšanās cilvēkam mēneša laikā jādeklarē jaunā dzīvesvieta. Taču jāatzīst, ka daudzi to joprojām nedara.

– Vai par tādu pārkāpumu draud sods?

– Ja cilvēks vispār palicis bez deklarētas dzīvesvietas, naudas sods var sasniegt 250 latu.

– Vēl viens jautājums ar konkrētu nolūku. Rīgā ir mājas, kurās iedzīvotāji labi pazīst cits citu. Esmu dzirdējusi, ka oficiāli deklarētā īpašnieka vietā dzīvoklī faktiski mājā divdesmit pieci neregistrēti strādnieki no Latgales. Skaidrs, ka daļu komunālo maksājumu viņu vietā kārtoti citi mājas iemītņieki! Ko darīt šādu likuma pārkāpēju kaimiņiem?

– Ārvalstu viesstrādnieki parasti pilda likuma prasības un deklarē dzīvesvietu, bet vietējie patiešām var „piemirst” deklarēties. Ja likums ir pārkāpts... Kaimiņiem vajag uzrakstīt mums iesniegumu. Mēs apmeklējam dzīvokļus, kur cilvēki dzīvo bez deklarēšanās, un reģistrējam viņus piespiedu kārtā. Bet tā gadās ļoti reti.

– Žēl, ka reti! Pastiprināta kontrole iedzīvotājiem nāktu tikai par labu.

– Redziet, cilvēkam Latvijā ir tiesības īrēt daudzus dzīvokļus, bet deklarēties vajag tikai vienā no tiem. Kā lai mēs pārbaudām, kur viņš patiešībā dzīvo? Viņš taču var pastāvīgi pārcelties no vienas vietas uz citu!

– Tad jau iznāk, ka komunālo pakalpojumu samaksas sistēma pēc norādītās dzīvesvietas nav īsti pārdomāta.

– Esmu spiesta piekrist.

Zviedru modelis der godīgajiem

– Vai Latvijā iespējams dzīvot bez deklarētas dzīvesvietas?

– Jā, tādi cilvēki ir arī Rīgā. Bet viņiem jāsaprot, ka bez reģistrētas dzīvesvietas viņiem būs ierobežotas dažas tiesības. Piemēram, grūtības var rasties, kārtojot darījumus ar banku, vērstoties sociālās palīdzības dienestos. Ja godīgi, tad rīdzinieki paši to labi zina, tāpēc reizēm deklarējas, kur pagadās.

– Dzīvesvietas deklarēšanas sistēmu Latvijā ieviesa pēc Zviedrijas parauga. Kopš tā laika aizritējuši seši gadi. Vai skandināvu modelis mums ir īsti piemērots?

– Ideja ir laba, bet sistēma domāta godīgiem cilvēkiem, kuri to neizmanto ļaunprātīgi.

– Tad pastāstiet, kā godīgi izpildīt visas dzīvesvietas deklarēšanas likuma prasības.

– Pietiks, ja ik reizes pārceļoties jūs no jauna deklarēsiet jauno dzīvesvietu. Atgādināšu, ka kopš 1. jūlija Rīgā to var izdarīt ne tikai savā rajonā, bet arī jebkurā citā izpilddirekcijā. Līdzī jūnēm pase, bērniem – dzimšanas apliecība.

– Vai Rīgas domei ir informācijas tālrunis, pa kuru iedzīvotāji var uzdot ar dzīvesvietas deklarēšanu saistītus jautājumus?

– Protams. Var zvanīt pa numuru 67012497. **K**

«Ja īrnieks minētajā platībā dzīvo, viņam jāatbild uz mūsu aicinājumu un jānodod par sevi ziņa. Taču šai posmā gadās konflikti. Piemēram, saimnieks turpina apgalvot, ka minētais cilvēks viņa dzīvoklī nedzīvo. Tad mums nākas iesaistīt pašvaldības policiju un lūgt pārbaudīt, kas patiešībā dzīvoklī mājā».

CEĻŠ UZ SILTINĀŠANU IR ŠĶĒRŠĻU PĀRPILNS

Cilvēki neizšķirsies par māju renovāciju, kamēr ierēdņi nebūs vienkāršojuši ar papīriem saistītos jautājumus

Iloņa MILLERE

Mēs esam pieraduši saņemt no jums vēstules – vēstījumus un sūdzības, pateicības vēstules un problēmu vēstules. Mūsu lasītājs Jakovs Gillerts no Ķengaraga ar savu vēstuli gan iepriecināja, gan lika padomāt, jo tā saturēja jautājumus, kurus neskaitāmi dzīvokļu īpašnieki, kas domā par mājokļu renovāciju, vēlētos uzdot varas iestādēm, bet nevar vien sadūšoties.

Lielā vēstule

„Par avīzi liels paldies,” raksta Gillerts, „tā noder gan tiem, kas domā un rūpējas par sava nama likteni, gan tiem, kas tam vēl nav nobrieduši. Pēdējiem, nenobriedušajiem, pieskaitu arī mūsu piecstāvu nama Maskavas ielā iemītniekus. Mēs, kaimiņi, protams, tiekamies pagalmā, pārmiļam dažus vārdus par jaunumiem namu pārvaldē vai Rīgas domē, pasūkstāmies par sētnieka darbu, tomēr pāriet no vārdiem pie darbiem nespējam.

Pastāstīšu par pēdējo gadījumu, kad mēs gandrīz sākām dibināt dzīvokļu īpašnieku biedrību. Kopā ar diviem kaimiņiem aprunājāmies ar lielāko daļu mūsu piecstāvu nama iemītnieku un sapratām, ka esam gatavi veikt mājas siltināšanu. „Jā, gribam renovāciju,” viņi apgalvoja. „Esam dzirdējuši par mūsu sērijas namu Imantā, kur pēc renovācijas iemītnieki par Rīgas siltuma pakalpojumiem maksā trīsreiz mazāk.”

Mēs, aktīvisti, ļoti nopriecājamies. Pateicoties jūsu avīzei, mēs zinām, ka Latvijā tiek realizēta Eiropas Savienības programma, kuras ietvaros daudzstāvu nams var saņemt no valsts un ES 50% no renovācijas vērtības. Kāpēc lai mēs nekļūtu par vienu no īpašnieku biedrībām, kas pretendē uz darbu līdzfinansējumu?

Bet! Sāku interesēties par konkursa noteikumiem, un tie man šķita pārāk sarežģīti. Lai izpildītu visas Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūras prasības, vajadzīgas vairākas nedēļas vai pat mēneši. Mēs visi esam strādājoši cilvēki, nevaram visu savu laiku veltīt sabiedriskajam darbam. Tā arī palikām pie sasistas siles.

Tāpēc lūdzu nodot manus jautājumus Ekonomikas ministrijai, kas kūrē konkursu par ES līdzfinansējuma saņemšanu māju siltināšanai. Varbūt ierēdņi padomās, kā vienkāršot parasta cilvēka ceļu uz siltināšanu?”

Anketas kļūš vienkāršākas!

Vēstulei Jakovs Gillerts pievienoja garu jautājumu sarakstu. Atklāti runājot, mēs necerējām, ka Ekonomikas ministrijas ierēdņi spēs skaidri un saprotami komentēt visus vēstulē uzdotos āķīgos jautājumus. Mums par lielu izbrīnu ministrijas preses dienests ātri sagatavoja ekspertu komentārus. Tie ir tik ietilpīgi un izsmeļoši, ka var lieti noderēt visiem, kas vēlētos siltināt mājas un saņemt šiem darbiem ES naudu.

„Esmu dzirdējis, ka prasības konkursa dalībniekiem par līdzfinansējuma saņemšanu no ES līdzekļiem māju renovācijai gada sākumā bija ļoti stingras, bet tagad kļuvušas vienkāršākas. Lūdzu, pastāstiet, kādas pārmaiņas notikušas. Vai ir izdevies mazināt birokrātiju?” interesējas Jakovs Gillerts.

Ekonomikas ministrija atbild:

– Jā, 2009. gada 12. maijā Ministru kabinets apstiprināja jaunus noteikumus Nr. 435 „Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 10. februāra noteikumos Nr. 138 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma aktivitāti «Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi».”

Jaunie noteikumi atvieglo iedzīvotāju pieteikšanos Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un valsts līdzfinansējuma saņemšanai māju siltināšanai un renovācijai, nosakot šādas izmaiņas:

■ Projekta ietvaros kā attiecināmās izmaksas tiks segts arī pievienotās vērtības nodoklis, ja projekta iesniedzējs to nevar atgūt normatīvajos aktos par nodokļiem noteiktajā kārtībā, kā arī sertificēta tāmētāja būvniecības izmaksu tāmes sagatavošanas izmaksas.

■ Lai atvieglotu finanšu plūsmu projektā, samazināts starpposma maksājuma termiņš – turpmāk to

„Ja projekta iesniegumu iesniedz par daudzdzīvokļu dzīvojamo māju, kuras siltumenerģijas patēriņš pēdējos piecos kalendāra gados ir pārsniedzis 180 kWh uz apkurināmās platības kvadrātmetru gadā un ja mājai tiks veikta kompleksā renovācija, varēs iesniegt vienkāršotu energoaudita formu”.

varēs saņemt reizi trijos mēnešos, ja projekta īstenošanas laiks pārsniedz sešus mēnešus.

■ Projektu iesniegumi, kas atļaus kārtā noraidīti nepietiekamā finansējuma dēļ, tiks pārcelti vērtēšanai uz nākamā projekta atlases kārtu, tātad projekta iesniegums nebūs jāiesniedz atkārtoti.

■ Ir vienkāršota projekta iesnieguma veidlapas aizpildīšana – nav nepieciešams aizpildīt veidlapas sadaļu par ietekmes uz vidi novērtējumu un sadaļu par projekta finansēšanas avotiem.

■ Iedzīvotājiem, kas vēlas piedalīties konkursā līdzfinansējuma saņemšanai renovācijai, vairs nav jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienesta izziņa par projekta iesniedzēja pilnvarotās personas nodokļu parādu neesamību.

■ Vairs nav jāiesniedz dzīvokļu īpašnieku kopsapulces protokola, kā arī dzīvojamās mājas nodošanas un pieņemšanas akta par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanu dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai pilnvarotai personai oriģināls, var iesniegt šo dokumentu kopijas.

„Aukstajām” mājām – īpaša uzmanība

„Vai paredzēti arī turpmāki grozījumi konkursa procedūras vienkāršošanai?”

– Plānots turpmāk izdarīt vēl dažus grozījumus Ministru kabineta

noteikumos, lai palīdzētu iedzīvotājiem, kuri vēlas siltināt savas mājas:

■ Projekta iesniegums papīra formā būs jāiesniedz vienā eksemplārā, nevis divos, kā tiek prasīts šobrīd.

■ Tiks palielināts vienam projekta iesniegumam maksimāli pieļaujamā ERAF un valsts budžeta līdzfinansējuma apjoms, svītrojot nosacījumu, ka projektam maksimālais finansējums ir 100 000 latu, bet saglabājot nosacījumu, ka finansējums nepārsniedz 35 latus uz vienu dzīvojamās mājas kopējās platības kvadrātmetru.

■ Nebūs jāiesniedz dzīvojamās mājas pārvaldnieka izziņa, kurā norādīti aprēķinātie maksājumi par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu iepriekšējo 12 kalendāra mēnešu periodā.

■ Ja projekta iesniegumu iesniedz par daudzdzīvokļu dzīvojamo māju, kuras siltumenerģijas patēriņš pēdējos piecos kalendāra gados ir pārsniedzis 180 kWh uz apkurināmās platības kvadrātmetru gadā un ja mājai tiks veikta kompleksā renovācija, varēs iesniegt vienkāršotu energoaudita formu.

■ Tiks vienkāršota projekta iesnieguma veidlapa, samazinot norādāmās informācijas apjomu.

■ Vairs netiks prasīts, lai līdzfinansējuma pretendenti nebūtu nodokļu parādu.

■ Ja projekta iesnieguma iesniegšanas brīdī dzīvojamās mājas nodošanas un pieņemšanas akta

kopija nebūs pieejama, to varēs iesniegt projekta īstenošanas laikā.

Interesanti, ka Ekonomikas ministrija ir pasūtījusi renovācijas tipveida paraugprojekta izstrādi 467. sērijas daudzdzīvokļu mājām. Plānots rudenī pasūtīt renovācijas tipveida projektus arī citu sēriju mājām.

Kad tiks darīts gals birokrātijai?

„Vai ir pamats tam lielajam dokumentu daudzumam, kas tiek prasīts no iedzīvotājiem, lai piedalītos konkursā par līdzfinansējuma saņemšanu renovācijai?”

– Raudzīsim visu pēc kārtas. Dzīvokļu īpašnieku kopsapulces protokols, noslēgtais pilnvarojuma līgums, dzīvojamās mājas nodošanas un pieņemšanas akts nepieciešams, lai pārliecinātos, ka mājas iedzīvotāji piekrīt mājas siltināšanas pasākumiem un projekta īstenošanas laikā neradīsies problēmas.

Būves inventarizācijas lieta, dzīvojamās mājas energoaudita pārskats, saskaņots būvprojekts tehniskā projekta stadijā vai (visbiežāk) saskaņota renovācijas apliecinājuma karte, būves tehniskās apsekošanas atzinums un būvniecības izmaksu tāme nepieciešami, lai pārliecinātos par projektā paredzamo siltināšanas darbu nepieciešamību, pamatojumu, kā arī par to, ka pasākumi ir saskaņoti un ka neaizkavēsies mājas siltināšanas darbu uzsākšana pēc projekta apstiprināšanas.

Bankas izziņa par kredīta piešķiršanu vai uzkrājumu nepieciešama, lai pārliecinātos, ka siltināšanas darbus tiešām būs iespējams uzsākt pēc projekta apstiprināšanas, jo projekta iesniedzējam darbi vispirms ir jāveic par savu naudu, finansējumu no ERAF tas var saņemt pēc tam, pamatojoties uz veiktajiem attiecināmajiem izdevumiem.

Karstais telefons

„Vai dokumentu noformēšana cilvēkiem sagādā grūtības? Kādas?” interesējas Jakovs Gillerts.

Atbild **Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūras Eiropas Savienības struktūrfondu ieviešanas departamenta** Projektu ieviešanas nodaļas vadītājs **Andis Strods**:

– Analizējot atlases kārtās iesniegtos projektu iesniegumus, var secināt, ka projektu sagatavotāji nav pieļāvuši tik būtiskas kļūdas, kas ietekmētu turpmāko projektu virzību.

Projektu sagatavošanā ir pieļautas aritmētiskas neprecizitātes projektu izmaksu aprēķinos; pie attiecināmām izmaksām norādītas tādas izmaksu pozīcijas, kas nav iekļautas energoaudita pārskatā kā nepieciešamie energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi. Gadās, ka netiek iesniegti visi nepieciešamie dokumenti, piemēram, iesniedzot vienkāršotās renovācijas apliecinājuma karti, netiek iesniegta visa nepieciešamā būvniecības dokumentācija vienkāršotās renovācijas darbu veikšanai u.c.

Atgādinu, ka jebkurš potenciālais konkursa dalībnieks var vērsties Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūrā, kur saņems konsultāciju par birokrātiskajām niansēm. Kontaktpersona – Signe Kajaka, ES struktūrfondu ieviešanas departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vecākā konsultante. Viņai var piezvanīt pa tālruni 67041956, e-pasts: signe.kajaka@bema.gov.lv. Iepriekš piesakoties pa tālruni 67041956, var saņemt konsultācijas arī klātienē (pirmdienās un ceturtdienās no plkst. 13.00 līdz 17.00).

Pašvaldības ir pasīvas!

„Viena no problēmām, kas mums dara raizes, ir mājas pārņemšana no pašvaldības bilances. Pēc manā rīcībā esošajām ziņām, šī procedūra ilgst vismaz mēnesi. Vai Ekonomikas ministrija strādā ar pašvaldībām, lai pamudinātu tās vienkāršot šo dokumentu noformēšanu?”

– 16. jūlijā Saeimā pēdējā lasījuma tika atbalstīti grozījumi likumā „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”, kas atvieglos māju pārņemšanas procesu.

Jau tagad plānots, ka projekta iesniegšanas brīdī netiks prasīts pats mājas nodošanas un pieņemšanas akts, bet tikai apliecinājums, ka tāds ir pieprasīts no pašvaldības.

Bet jūsu lasītājam daļēji ir taisnība. Mēs redzam, ka lielākā rīcība māju siltināšanā ir vērojama tur, kur iedzīvotāji saņem pašvaldības atbalstu, tāpēc ministrija ir sākusi plašas aktivitātes, lai informētu iedzīvotājus un pašvaldības reģionos, kuros iedzīvotāju interese par māju renovāciju pagaidām ir niecīga.

Diemžēl Rīgā, kur ir vislielākais dzīvojamo māju skaits Latvijā, šobrīd ir vērojams vismazākais progress un ir nepieciešama tūlītēja pašvaldības iesaiste, lai palīdzētu iedzīvotājiem pārņemt mājas un uzsākt siltināšanai nepieciešamo dokumentu izstrādi.

50 miljonu vērts konkurss

„Vai ministrija plāno pagarināt līdzfinansējuma saņemšanas konkursa laiku?”

– Projektu iesniegumu atlases pēdējā, ceturrtā kārtā beigsies 30. augustā. Plānots, ka rudenī tiks izsludinātas nākamās projektu iesniegumu atlases kārtas par atlikušo finansējumu – vismaz 10 miljoniem latu. Šādi papildu konkursi tiks rīkoti tikmēr, kamēr iedzīvotāji izlietot visus pieejamos ES līdzekļus.

„Vai renovācijai tiks piešķirts papildu finansējums?”

– Saskaņā ar Ministru kabineta 7. aprīļa sēdes protokolu ir atbalstīta papildu finansējuma piešķiršana aktivitātei „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” 23732.159 latu apmērā, bet valdības 21. jūlija sēdē ministri atbalstīja papildu finansējuma piešķiršanu vēl vairāk nekā deviņu miljonu latu apmērā. Tādējādi kopējais ERAF un valsts budžeta finansējums šai aktivitātei būs gandrīz 50 miljoni latu. **K**

MODULIS 1 SPĒKS TARIFOS

Namu pārvalde mājās veic plašus remonta darbus, piešķirot iedzīvotājiem bezprocentu kredītus

Ludmila LĀCE-PAULA, namu pārvaldes *Modulis 1* valdes priekšsēdētāja

Sākšu ar to, ka mūsu namu pārvalde ar māju pārvaldīšanu un apsaimniekošanu nodarbojas jau desmit gadus un dara to visai sekmīgi. Ar ko atšķiramies no lielākās daļas pašvaldības uzņēmumu? Domāju, ka atšķirības ir vairākas.

Pirms gadiem izvirzījām sev uzdevumu veikt apsaimniekājamo māju pakāpenisku remontu, faktiski to, ko tagad pieņemts smalki dēvēt par renovāciju. Vispirms cenšamies mājai uzlikt jaunu jumtu, ielikt labas durvis, tad noregulēt siltummezglu utt.

Pakāpeniskas renovācijas procesu klientu mājās sākām diezgan sen. Praksē tas izskatās šādi: mēs veicam mājas tehnisko apsekošanu un noskaidrojam, kādi remonta darbi vajadzīgi vispirmām kārtām. Sastādām tāmi un uzaicinām iedzīvotājus ņemt no mums bezprocentu kredītu darbu izpildei. Ja ir iegādājušies vairāki vienlīdz svarīgi darbi, bet finanses ļauj izremontēt tikai kaut ko vienu, mēs iedzīvotājiem izdalām aptaujas lapas, piedāvājot pašiem izraudzīties prioritātes.

Pēdējā laikā esam guvuši labus rezultātus. Starp mūsu apsaimniekošanā esošajām mājām nav nevienas, kur nebūtu nomainīts jumts, nebūtu veikts kāpņu telpu kosmētiskais remonts. Piecās mājās kāpņu telpās ielikti plastmasas stikla pakešu logi, kas ļauj iedzīvotājiem nopietni taupīt siltumenerģiju. Turklāt tādās kāpņu telpās noņemam radiatorus, izņēmuma kārtā atstājot tos tikai pirmajā stāvā. Ticiet man, šādu siltumenerģijas ekonomijas pasākumu rezultāts ir visai iespaidīgs. Ja jauni logi ielikti visā mājā, tad, pēc Rīgas domes aģentūras *Rīgas mājoklis* datiem, siltuma ekonomija sasniedz 10–12%.

Turpināšu par siltināšanu. Mēs ar saviem klientiem apspriežam iespēju piedalīties konkursā, lai saņemtu līdzfinansējumu renovācijai no ES fondu līdzekļiem. Jāatzīst, ka pašreiz nav labākais laiks tādām darbībām, krīzes situācijā cilvēki nav gatavi ņemt kredītus. Droši vien vajadzētu nogaidīt vienu divus gadus. Bet pati iespēja saņemt no valsts un ES 50% no renovācijas izmaksām ir pelnījusi iedzīvotāju uzmanību, jo saskaņā ar būvnormatīviem, kas nosaka cauruļvadu un pārējo mājas iekšējo komunikāciju nolietojuma pakāpi, Rīgas daudzstāvu namu īpašniekiem noteikti ir jāveic to renovācija. Un kāpēc gan šai nolūkam neizmantot Eiropas piedāvāto un dzīvokļu īpašniekiem izdevīgo programmu?

Varu pastāstīt par vēl vienu mūsu klientiem svarīgu projektu. Dažās no mūsu mājām līdz šim nebija karstā ūdens cirkulācijas sistēmas. Cilvēks atgriezās krānu un mokoši gaidīja, kad beidzot no tā sāks tecēt ja ne karsts, tad vismaz silts ūdens. Mēs rekonstruējam stāvvadus un ierīkojam cirkulācijas sistēmu. Tagad dzīvokļu saimnieki, kā jau pienākas Eiropas valsts galvaspilsētas iedzīvotājiem, tiek pie karstā ūdens uzreiz, tiklīdz atgriez krānu.

Ludmila Lāce-Paula

Diemžēl šovasar mums nācās piedzīvot nepatīkamus brīžus, kad mājām parādniecēm atslēdza karstā ūdens padevi. Tas ir ļoti skumji, bet būtībā nenovēršami, jo iedzīvotāju parādi rada draudus, ka rudenī daudzstāvu namiem netiks pieslēgta apkure. Diemžēl godīgie maksātāji šādā situācijā kļūst par savu kaimiņu kļūnīkiem, viņiem nākas ciest kopā ar parādniecēm. Šoreiz karstā ūdens atslēgšana bija visai efektīva: daudzi iedzīvotāji namu pārvaldes un kaimiņu spiediena ietekmē beidzot samaksāja rēķinus, un tagad mēs esam gandrīz vai visā galvaspilsētā paši akurātākie Rīgas siltuma klienti.

Pats svarīgākais iedzīvotājiem ir finanšu jautājums. Daudzi gribēs zināt, cik maksā mūsu pakalpojumi, par kuriem es te tik skaisti stāstu. Nu ko, varam parunāt arī par naudu. Uzņēmumam *Modulis 1* ir pašam sava sistēma norēķiniem ar klientiem. Visām 42 mūsu aprūpē esošajām mājām ir vienots apsaimniekošanas tarifs – 25 santīmi par kvadrātmētru plus 9 santīmi par veiktajiem remonta darbiem (jā, mēs neveidojam remonta uzkrājumus, bet gan darbus veicam avansā un tikai pēc tam pamazām saņemam no iedzīvotājiem naudu).

Tas arī būtu viss. Zelta kalnus nesolu, bet varu garantēt, ka mūsu apsaimniekošanas tarifs nemainīsies un ka iedzīvotāji par savu naudu turpinās saņemt pilnu pakalpojumu klāstu. **K**

KBE – AR SIRDĪ UN DVĒSELI IZGATAVOTI LOGI

Ar sirdi un dvēseli izgatavoti plastmasas profili logiem – lūk, kas ir vācu rūpnīcas KBE produkcija. Pirms trim gadu desmiem nodibinātā ražotne tagad pazīstama visā pasaulē.

Iepazīstināt ar kompāniju KBE, vienu no vadošajiem plastmasas logu profilu ražotājiem, būtu lieki. Šīs tirdzniecības markas popularitāte nav nejauša. Šķiet, kompānijas inženieriem un zinātniekiem lemts bez sava gala veikt nozīmīgus atklājumus un sekmīgi ieviest tos ražošanā. Pēc tam šos jaunumus nereti pārņem konkurējošie uzņēmumi, bet pasaule nekad neaizmirsīs, ka tieši KBE speciālisti izgudroja, piemēram, ventilācijas sistēmas plastmasas logiem.

Bet labāk par visu pēc kārtas. Kompānija KBE dibināta 1980. gadā. Īpašnieki ierīkoja ražotni Rietumbērnē (to investoriem lūdza valsts vadība, rūpēdamās par jaunu darba vietu radīšanu). Sākotnēji kompānija ražoja materiālus būvniecībai un elektrotehnikai, par ko liecina tās pilns nosaukums – *Kunststoffproduktion für Bau und Elektrotechnik*.

1989. gadā krita Berlīne mūris, un rūpnīca atradās pašā Austrumvācijas centrā, kas deva varenu impulsu tās attīstībai. Bijušās VDR dzīvojamām mājām bija vajadzīga renovācija un siltināšana. Tām bija vajadzīgi labi logi!

KBE sāka specializēties tikai plastmasas profilu ražošanā logu sistēmām. Darba bija ļoti daudz. Zinātniekiem izvirzījās sarežģīti uz-

devumi. Piemēram, pēc sociālisma laikā būvēto namu renovācijas 80% reklamāciju bija saistītas ar paaugstinātu mitrumu telpās pēc logu nomaiņas. Un tieši Berlīnē vispirmām kārtām izgudroja iebūvētu inteligēntas ventilācijas sistēmu. Tagad tāda ventilācija ir pieprasīta visur, kur gaisa pareizas cirkulācijas problēmas risina ar logu palīdzību. Bez tādas sistēmas pats logs var kļūt par problēmu.

Laiks ritēja un izvirzīja jaunas prasības. 2004. gadā KBE rūpnīca – atkal pirmā – sāka ražot *greenline* profilus no ekoloģiski tīriem materiāliem, kuros stabilizators svins aizstāts ar cinka un cinka savienojumu.

„Būt līderiem visur un vienmēr” – tāda ir KBE devīze. Tāpēc arī Vācijā ražotos profilus lieto daudzi logu izgatavotāji Latvijā. Tos atzinīgi novērtējuši arī pircēji. Kvalitāte, pieņemama cena un drošība – tāda prece ir bijusi pieprasīta visos laikos.

Vēlaties zināt, kā pasūtīt ekoloģiskus un ļoti izturīgus logus no KBE profiliem? Sīkāku informāciju jums sniegs Ivars Buls, KBE pārstāvis Latvijā un Igaunijā. Sazināties ar Ivaru varat pa elektronisko pastu ivars.buls@profine-group.com. **K**

VALDIS ZAĶIS: «ENERGOAUDITORS IR MĀJAS ĀRSTS»

Georgijs ŠABAĻINS

Jau sen vairs nav noslēpums, ka dzīvojamo māju apkures izmaksas var ievērojami samazināt, ja veic namu siltināšanu. Pēc kompānijas VEK sertificētā termoauditora Valda Zaķa domām, pirmais solis šai virzienā ir kvalitatīvi veikts energoaudits.

Taupīt uz energoaudita rēķina nav izdevīgi

– Lai sāktu siltināšanu, vispirms neapšaubāmi jānosaka, kādā stāvoklī ir ēka, jānosaka problemātiskās vietas, kurām vispirmām kārtām pievēršama uzmanība, – ir pārliecināts Zaķa kungs. – Ja to neizdara, var patērēt daudz spēka un līdzekļu, bet cerēto siltuma zudumu samazinājumu tā arī nesagaidīt. Diemžēl, 90 procentos gadījumu īpašniekiem vispār nav priekšstata, kāda ir viņu māja no tehniskā viedokļa. Un vajag arī saprast, ka labi veikts energoaudits palīdz samazināt renovācijas izmaksas. Jo vairāk instrumentālu mērījumu izdarīts, jo precīzāki ir speciālista ieteikumi.

Katrai mājai savi mērījumi. Dažam labam var likties, ja reiz 103. sērijas mājas ir vienādas, arī veicamajiem darbiem jābūt vienādiem. Bet mājā A siltuma patēriņš var būt 200 kW/h uz kvadrātmetru, mājā B – 120 kW/h, un man jānoskaidro, kāds iemesls ir tādai atšķirībai. Siltuma zudumu cēloņi var būt visdažādākie: slikti jaunie logi, sliktas durvis, auksti bēniņi, caurvējš; varbūt arī durvis labas, bet tās vienmēr stāv vaļā, un tā tālāk... Katrai mājai savs izskaidrojums, kas rodams, rūpīgi iegūstot informāciju ar aparātiem.

Un vēl: padomājiet, cik maksā audits un cik – renovācija. Kas gan ir 300 vai 500 latu energoauditam, salīdzinot ar tā doto iespēju ietaupīt desmitiem tūkstošu latu. Un tas ir pavisam reāli!

Cik maksā mājas apsekošana

– Daudzdzīvokļu mājas energoaudita cena ir atkarīga no daudziem faktoriem, – stāsta Valdis Zaķis. – Piemēram, no tā, kur atrodas ēka. Pat no... firmu savstarpējās konkurences. Pagājušā gada beigās energoaudits pasūtītajam maksāja 400–500 latu, patlaban izmaksas ir 200–300 latu līmenī. Esmu pārliecināts, ka cena kritusies tikai tāpēc, ka palielinājusies konkurence.

Bet vispār katrai auditoru firmai cena ir atkarīga no izmaksām. Jāatceras, ka tas nav lēts pasākums, tas ir dārgs arī pašam auditoram. Lai savāktu informāciju, viņam ir vajadzīgi nopietni instrumenti. Tagad jau neviens nespārtīs, ja auditori ieradīsies bez termokameras, bez gaisa plūsmas mērītāja, bez mitruma mērītāja. Kā viņš bez aparāta var noteikt, vai mājā ir vai nav caurvējš? Vai noteikt gaisa kvalitāti telpā? Auditors tikai ar zīmuli un papīru ir cilvēks no pagātnes.

Tagad, lai strādātu par auditoru, ir nemitīgi jāseko izmaiņām valsts standartos, saskaņā ar kuriem tiek veikti aprēķini. Tie ir jāpērk un... jātulko no angļu valodas. Ir labi, ja auditors tekstu var izlasīt bez tulkojuma. Bet standarti maksā 100, 200 un vairāk latu, un šos tērīņus nākas iekļaut darbu cenā. Tas pats sakāms par termo attēlu izdrukāšanu. Man, piemēram, nākas maksāt par krāsainajām izdrukām, un viena tāda izdruka maksā latu. Protams, varu veikt auditu arī lētāk, bet, ja jāveic obligātie instrumentālie mērījumi, tad arī cena pieaug. Kam vajadzīgs auditors, kas strādā uz

Valdis Zaķis

labu laimi? Jūs taču neiesiet pie ārsta, kurš jums tikai laipni smaida un interesējas, vai esat samaksājis par vizīti...

Ārstu izsaucāt?

– Ēkas renovācija ar energoauditā ir kā cilvēka ārstēšana. Ir medikamentu standarta klāsts: antibiotikas, pretsāpju līdzekļi utt. Bet kādi preparāti vajadzīgi konkrētam pacientam un kādās devās tie jālieto, to zina ārsts pēc slimnieka izmeklēšanas. Tāpat ir ar energoauditā. Šai gadījumā auditors ir mājas ārsts, kurš konstatē, kurā vietā māja „klepo”, – uzskata Valdis Zaķis. – Ja neveic izmeklēšanu, zāļu devu var parakstīt lielāku vai mazāku, nekā vajag. Var, protams, iztikt bez ārsta, nodarboties ar pašārstēšanos, tikai nav zināms, kāds tad būs rezultāts. Labi, ja pozitīvs. Bet lielākā daļa cilvēku paši sevi nevar izārstēt. Šai gadījumā variants „jo vairāk, jo labāk” neder, jo tas izpaužas iztērētās naudas daudzumā. Ja nama iemītnieki renovācijai ņem kredītu, viņiem jāzina, kādu energoresursu ekonomiju iegūs, un jāaprēķina, cik ātri kredītu varēs atdot. **K**

Uzzināt vairāk par energoauditā un termoauditā jūs varat mājas lapā www.termoauditi.lv. Uzdot jautājumus firmas VEK sertificētajiem speciālistiem var arī pa mobilo tālruni 9277556, 26329491 vai elektronisko pastu vek@termoauditi.lv.

- ◆ Vatelīns, flics, sintepons
- ◆ Siltum-skaņu izolējoši, filtrējoši, ģeotekstila, slaukāmi, blīvējoši materiāli
- ◆ Segu, spilvenu pildījumi
- ◆ Audumu stepēšana

Rīga, Nometņu 59, LV-1002
Tālr./Faks: 67805083, mob. tālr. 29209399
E-pasts: ale@parks.lv

PRESES APSKATS

SAVRUPMĀJAS –
UZ PUSI LĒTĀKAS

Savrupmāju cenas Rīgā un Rīgas rajonā, salīdzinot ar 2007. gada pirmo pusi, ir kritušas vidēji par 40–60%, raksturojot situāciju savrupmāju tirgū, atzīmē *Latvio*.

Straujākais cenu kritums ir novērots ēkām ar samērā lielu platību, kas pārsniedz 300 m². Ļoti maza interese ir nepabeigtu jaunbūvju un rindu māju segmentā. Priekšroka šobrīd tiek dota kvalitatīvām un pilnībā pabeigtām vidējas platības savrupmājām.

Portāls *db.lv*

NOSLĒGTI PIRMIE LĪGUMI

6. augustā Ekonomikas ministrijā tika noslēgti pirmie seši līgumi ar četrām pilnvarotām personām no Valmieras, Talsiem, Liepājas un Ventspils par daudzdzīvokļu māju siltināšanas projektu īstenošanu. Eiropas Savienības un valsts līdzfinansējums šiem projektiem ir 261 281,54 latī.

Plānots, ka daļa ēku siltināšanas darbu šajās mājās varētu tikt pabeigti jau šā gada novembrī, kas nozīmē, ka māju iedzīvotāji jau šoziem varēs dzīvot siltos dzīvokļos ar augstu komfortu un mazāk maksās par apkuri.

„Ar šīs programmas palīdzību mēs sasniedzam trīs mērķus. Pirmkārt, mēs palielinām enerģētisko neatkarību, jo patērējam mazāk enerģijas, kas tiek ražota no Krievijas dabasgāzes. Otrs mērķis, ko sasniedzam, ir dzīvojamo māju renovācija, to vērtības palielināšana, kas vienlaikus arī uzlabo iedzīvotāju dzīves apstākļus un ceļ komforta līmeni. Un, treškārt, tās ir investīcijas mūsu ekonomikā; tās ir darba vietas un pasūtījumi mūsu būvniekiem,” pirms līgumu parakstīšanas uzsvēra ekonomikas ministrs Artis Kampars.

Portāls *nams24.lv*

DAŽU KREDĪTA – NORAKSTĪT!

Ministru kabineta akceptētā hipotekāro kredītu restrukturizācijas programma paredz atbalstu godprātīgiem aizņēmējiem.

Par tādiem piedāvāts uzskatīt tos Latvijas iedzīvotājus, kuru kredīta summa nepārsniedz 100 tūkstošus latu un kuri par šo naudu iegādājušies savu vienīgo mājokli. Ja krīzes apstākļos viņiem krasi kritušies ienākumi un viņi vairs nespēj kārtot ikmēneša kredīta maksājumus, valsts attiecībā uz viņiem sāks realizēt restrukturizācijas plānu. Kredītņēmējam iesaistoties programmā, banka iesaldēs 20% no viņa kredīta pamatsummas, līdz ar to samazināsies arī mēneša maksājums. Reizē tiks izstrādāts pamatsummas un procentu pakāpeniskas samaksas grafiks. Ja programmas realizācijas laikā aizņēmējs nespēs maksāt pat procentus, to viņa vietā darīs valsts, bet pēc tam aizņēmējam 10 gadu laikā būs jāatmaksā parāds valstij. Restrukturizācijas programmas beigās bankas godprātīgiem aizņēmējiem norakstīs... 10 pro-

centus kredīta! Pret šo pēdējo punktu Finanšu ministrijas dokumentā iebilst bankas Komerbanku asociācijas personā...

Tā vai citādi, bet valdība programmai jau devusi zaļo gaismu. Finanšu ministrijai līdz 1. oktobrim jāsaņem grozījumi Kredītiestāžu likumā. Ja Saeima pagūs tos pieņemt, restrukturizācijas programmu varēs sākt jau nākamgad. Tās realizācijai vajadzēs budžetā atrast 6 līdz 31 miljonu latu.

Portāls *ves.lv*

DZĪVOKĻI – 209 ĢIMENĒM

Rindā uz pašvaldības dzīvokli vai pārcelšanās pabalstu joprojām gaida apmēram 10 tūkstoši rīdzinieki. Šogad jaunu mitekli saņems tikai 209 ģimenes.

2009. gadā plānots nodot ekspluatācijā no privātajiem mājokļu projektu attīstītājiem iegādāto 30 dzīvokļu māju Olainē un dzīvojamās ēkas Vinteri un Silavējis Ropažu novadā, kurās kopumā būs 179 dzīvokļi. Turpinās arī pašvaldības namu būvniecība, un tās ir divas divpadsmit stāvu mājas Ilūkstes ielā ar kopumā 168 dzīvokļiem. Iepriekšējā mēnesī tur nosvinēti spēru svētki dzīvojamo māju kompleksa pirmajai ēkai ar 96 dzīvokļiem. Jaunajās mājās paredzēti īres dzīvokļi, kas tiks izīrēti personām, kas reģistrētas pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājuma risināšanai. Viena māja tiek būvēta M. Keldiša ielā (ar 96 dzīvokļiem), kā arī sociālā dzīvojamā māja Lomonosova ielā (ar 106 dzīvokļiem).

Šīs vasaras sākumā ekspluatācijā tika nodota pēdējā – ceturtnā – māja pašvaldības dzīvojamo ēku kompleksā Rīgā, Lubānas ielā 129. Kopumā šajā kompleksā ir 500 dzīvokļu, bet pašā jaunākajā ēkā ir 100 viestabas mitekļi, ko lielākoties izīrēs pensijas vecuma cilvēkiem, kas dzīvo denacionalizētos namos.

Visbiežāk pēc palīdzības domē vērsas denacionalizēto namu īrnieki. No rindā reģistrēto cilvēku kopējā skaita tādu ir nepilni 8000. Rindā uz sociālo dzīvokli gaida 1789 rīdzinieki. 1867 cilvēki reģistrēti dzīvojamās telpas pabalsta saņemšanai.

Portāls *nra.lv*

RAKSTIET MUMS

Gaidām jūsu jautājumus. Mūs interesē jūsu idejas un ieteikumi. Izskatīsim rīdzinieku sūdzības un centīsimies palīdzēt ar padomu grūtās situācijās. Rīgas domes deputāti, departamentu pārstāvji, pieredzējuši juristi, lielo komunālo uzņēmumu vadītāji – viņi visi ir gatavi sniegt jums atbildes laikrakstā „Darīsim kopā!”. Rakstiet! Mēs allaž būsim jūsu pusē.

Redakcijas adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, tālr. 20042031. Jautājumus var sūtīt arī pa elektronisko pastu: info@kopaa.lv.

KĀ PIERĀDĪT TIESĪBAS
UZ DZĪVOKLI?

„Nopirku vienistabas dzīvokli, bet man atsakās to reģistrēt zemesgrāmatā. Izrādās, ka dzīvokļa bijušais īpašnieks irē citu dzīvojamo platību, kur palicis parādā lielu summu par komunālajiem pakalpojumiem. Lieta bija skatīta tiesā, tiesa bija dzīvoklim, ko es nopirku, uzlikusi arestu, bet tiesu izpildītājs laikus nebija to paziņojis zemesgrāmatu nodaļai. Ko man darīt? Esmu jau iztērējusi naudu par nopirkta dzīvokļa remontu, pārcelšanos utt.” raksta mūsu lasītāja Blūmenkranca.

Jums jāvērsas pie zemesgrāmatu nodaļas tiesneša ar lūgumu pārreģistrēt īpašumtiesības uz jūsu nopirkto dzīvokli. Pievienojiet pirkšanas – pārdošanas līguma kopiju.

Gadījumā, ja jums vēlreiz atteiks dzīvokli reģistrēt uz jūsu vārda, nāk-

sies šo lēmumu pārsūdzēt tiesā.

Vienlaikus un arī tiesas ceļā jums jāpieprasa, lai dzīvokļa bijušais īpašnieks darītu visu, kas no viņa atkarīgs, lai noregulētu šo jautājumu (piemēram, lai viņš nekavējoties un pilnībā dzēstu visus komunālo maksājumu parādus). **K**

VAI NAUDAS SODI
IR LIKUMĪGI?

„Dzīvoju saimnieka mājā saskaņā ar 1976. gadā noslēgtu īres līgumu. Nesen mums uzradās jauns pārvaldnieks (pats saimnieks dzīvo ārzemēs) un ieviesa sodu par maksājumu kavējumu – 0,5% par katru nokavēto dienu. Vai tas ir likumīgi?” jautā Jūlija Sauliete.

Nē, nav likumīgi. Saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri” 13. pantu dzīvojamās telpas īres līguma nosacījumus var grozīt, īrniekam un izīrētājam rakstveidā vienojoties. Strīdus saistībā ar līguma nosacījumu grozījumiem var atrisināt tikai tiesas ceļā.

Tā kā nama pārvaldnieks soda sankcijas ieviesis vienpusējā kārtā, viņš ir pārkāpis ne tikai minēto likuma „Par dzīvojamo telpu īri” pantu, bet arī Civillikumu, kas nosaka, ka jebkuru darījumu (bet līgums ir viens

no darījuma veidiem) var noslēgt tikai pēc brīvas gribas – bez maldināšanas, viltus vai spaidiem.

Jums ir tiesības iesniegt rakstisku pretenziju pārvaldniekam. Ja ar to nepietiks, nāksies vērsties tiesā. Piebildīsim vienīgi, ka šai gadījumā vajag apstrīdēt tikai soda sankciju noteikšanu vienpusējā kārtā. Tas neizslēdz iespēju turpmāk atgriezties pie jautājuma par jūsu dzīvokļa īres līguma nosacījumu mainīšanu pastāvošās likumdošanas ietvaros. **K**

97 x 60 mm
**VIETA JŪSU
REKLĀMAI**

0,90 Ls/cm²

info@kopaa.lv

**MAINĀM VECOS ŪDENS
SKAITĪTĀJUS PRET JAUNIEM,**
sertificētiem atbilstoši MID normām.

100% aizsardzība.

Ražoti un montēti Itālijā.

Kandavas ielā 41a, Rīga
Tālr.: (+371) 67612523,
67627695, 26327716
E-pasts: sanrems@inbox.lv

47 x 60 mm

**VIETA
JŪSU
REKLĀMAI**

0,90 Ls/cm²

info@kopaa.lv

Vasaras vidus jau garām, sācies augusts – oranžas saules un saldu arbūzu laiks. Laiks, kad ir tik īkami uzturēties pie dabas krūts, stiprināt veselību. Kā no augusta gūt iespējami lielāku labumu? Pirms dažām dienām uzdevu sev šo jautājumu un atbildi sāku meklēt jums jau zināmajā biežajā burtnīcā, kurā ierakstu visus avīzēs vai internetā atrastos gudros padomus. Ceru, ka interesantākie no tiem palīdzēs jums pilnībā izbaudīt vasaras pēdējo mēnesi, lai šo dienu noskaņa sildītu arī ziemā.

Anna, jūsu slepenpadomniece

DĀRZA DARBI: AUGUSTS

Augļu dārzā

- Turpinām augsnes iridnāšanu, izraujam nezāles, lai neļautu tām iesēties no jauna.
- Nogriežam sakņu un stubru atvases.
- Pārbaudām balstus zem augļu pilnajiem zariem.
- Novācam vasaras ābolu ražu.
- Sagatavojam augsni jaunai augļu koku stādīšanai.

Ogu dārzā

- Pēc ogu novākšanas regulāri ravējam zemeņu dobēs, apgriežam ceriem jaunās stīgas un mēslojam zemi.
- Augusta pirmajā pusē stādām jaunas zemenes.
- Mēneša trešajā dekādē pēc ražas novākšanas aplaistām jāņogu, upeņu un ērkšķogu krūmus. Kad zeme ir nedaudz apžuvusi, uzirdinām to.
- Pēc aveņu nolaišanās izgriežam ražu devušos, kā arī vārgos un bojātos jaunus dzinumus. Dzinumus izgriež, cik vien dziļi pie saknēm iespējams, neatstājot celmiņus.

Puķu dārzā

- Augustā sākam dalīt un pārstādīt daudzgadīgās puķes (mēneša sākumā primulas, pēc tam lilijas, peonijas, delfīnijas, flokšus, astilbes u.c.).
- Potētajiem augiem (ceriņi, rozēs u.c.) laikus izgriežam mežonīgos (savvaļas) dzinumus.
- Mēneša pirmajā dekādē pēdējo reizi piebarosim dālijas ar superfosfātu un kāliju. Turpinām likvidēt „pazarītes” – sānu dzinumus.
- Augusta sākumā apgriežam, laistām un piebarojam noziedējušās alisītes un lobēlijas, lai papriecātos par šo puķu atkārtotu ziedēšanu.
- Daudzgadīgās puķes un krūmus pēdējo reizi šogad piebarojam ar fosforu un kāliju minerālmēsliem. Tas veicina dzinumu pārkoksņēšanu, pumpuru veidošanos un nobriešanu, palielina augu salizturību.
- Gladiolas ziedpumpuru veidošanās laikā piebarosim ar fosforu un kāliju.
- Ja peoniju krūmi jau ir veci un vāji zied, augusta otrajā dekādē dalām ceturšā, lai katrā daļā būtu vairāki dzinumi, divi trīs gumi un 10–15 cm garas saknes. Augsnes kārtai virs dzinumiem nevajadzētu būt biežāki par 5–6 cm, pretējā gadījumā peonijas vāji ziedēs.
- Augusta trešajā dekādē ielānotajā vietā pārstādām divgadīgo un daudzgadīgo puķu dēstus. Cenšamies nesastādīt pārāk cieši citu pie cita.

Sakņu dārzā

- Nogriežam tomātu stādiem galotnes, lai tie neturpinātu veidot jaunus to mātīņus, kuri tāpat nenogatavosies.
- Mēneša sākumā turpinām sēt redīsus, salātus un dilles, ko lietot rudenī.

Dekoratīvie koki un krūmi, zālieni

- Mēneša sākumā var pavairot krūmus ar spraudņiem, dažus – ar noliekteņiem (piemēram, klematis, sausserdi, forziciju u.c.).
- Piebarojam košumkrūmus ar fosforu un kāliju minerālmēsliem. Tas veicina dzinumu pārkoksņēšanu, pumpuru veidošanos un nobriešanu, palielina krūmu salizturību.
- Augusta beigās sējam mežrozēs potcelmiem, uz kuriem potēsīm rozēs.
- Ja jūs vēlaties ierīkot zālienu, augusts tam ir labākais laiks. **K**

GABALIŅŠ SALDĀS VASARAS

Sulīga, salda, smaržīga arbūza gabaliņš būs lielisks deserts, bet tas var kļūt arī par dažu oriģinālu ēdienu sastāvdaļu. Lūk, dažas receptes.

Arbūzs ir ļoti derīgs tiem, kas ietur diētu. Arbūza mīkstums satur maz kaloriju (100 g – aptuveni 38 kilokalorijas), un to var ēst lielos daudzumos, lai imitētu sāta sajūtu.

● Arbūzu sula ar avenēm un piparmētrām

500 g arbūza mīkstuma izņem sēkliņas un sagriež sīkos gabaliņos, sagriež 4–5 piparmētru lapiņas, pievieno 175 g aveni, sakul ar blenderi vai virtuves kombainu. Ja sulu vēlas dzert caur salmiņu, tā jāizkāš.

● Arbūzu un dzelteno tomātu salāti

Lielu arbūzu (2 kg) sagriež kubiņos, liek salātu traukā, pievieno 1 kg uz pusēm pārgrieztu dzelteno tomātu, sarīvētu citrona miziņu, ēdamkaroti laima sulas, 2 ēdamkarotes sagrieztu koriandra lapiņu un 2 ēdamkarotes ruma. 15 minūtes atvēsina un liek galdā.

● Arbūza mizu ievārījums

1 kg arbūza mizu nogriež virsējo kārtu, zaļo mīkstumu sagriež sīkos gabaliņos (jebkādas formas) un mazliet pavāra. Ūdeni nokāš, miziņas liek iepriekš sagatavotā

sīrupā (1,5 kg cukura uz divām glāzēm ūdens) un vāra, kamēr kļūst caurspīdīgas. Vārīšanas beigās pievieno 2 g citronskābes, kas ievārījumam piedos smaragdzaļu nokrāsu.

● Arbūzu komposts ar vīnogām

Nelielu arbūzu sagriež četrās daļās, izgriež mīkstumu, izņem sēkliņas un sagriež kubiņos. Liek salātu traukā, pievienojot 250 g uz pusēm pārgrieztu vīnogu. Viena citrona sulu sajauc ar divām ēdamkarotēm medus un 3–4 ēdamkarotēm apelsīnu likiera, pārlej augļiem un, reizēm apmaisot, ļauj vienu stundu ievilkties. Salātus liek trauciņos, pārlej ar sulu un rotā ar piparmētru lapiņām.

● Arbūza un mango kokteilis

Sagriež 500 g arbūza bez sēkliņām un viena mango mīkstumu un liek saldētavā uz divām stundām. Pēc tam augļus sakul ar 750 ml apelsīnu sulas, lej krūzē, pievieno ledus gabaliņus un pasniedz galdā.

● Arbūzs ar zemeņu mērci un piparmētrām

900 g arbūza sagriež palielos gabalos. 450 g zemeņu blenderi sakul ar 2 ēdamkarotēm pūdercukura, 1/2 citrona sulas un 1 ēdamkaroti sagrieztu piparmētru. Arbūzu liek salātu traukā un pārlej ar mērci. Atvēsina un rotā ar piparmētru zariņiem. **K**

KUR SPĒPT NAUDU? ZAGĻA PADOMI

Amerikāņu dzīvokļu zaglis, kas piekrita anonīmai intervijai ar žurnālistiem, uzreiz brīdināja: „Lai cik lieliska liktos jūsu naudas slēptuve, ja man būs pietiekami daudz laika, es to tā vai tā atradīšu.”

Zaglis pastāstīja, kādas kļūdas pieļauj cilvēki, kas glabā naudu mājās. Pirmkārt, viņi nevēlas savus uzkrājumus slēpt vietās, kur zaglis noteikti ieskatīsies vispirmām kārtām. Runa ir par veļas atvilktnēm, pieliekamajiem kambariem, seifiem, kārbīnām, lādītēm un maciņiem. Cilvēkiem šīs glabātavas šķiet gaužām nedrošas. Lai gan tā ir taisnība, nereti šīs iesīkstējušais uzskats vērsas pret pašiem mājokļu saimniekiem.

Zaglis saka: „Ja es naudu un dārglietas neatrodu ierastajās vietās, es noteikti turpinu meklēt, kamēr atrodo īsto slēptuvi. Iegaumējiet, ka pirmais likums mums ir nozagt naudu un vērtslietas”. Kāds secinājums izriet no šāda paziņojuma? Loti vienkāršs: kaut kādu naudas summu vajag atstāt zaglim ierastā vietā, kur to ir viegli atrast.

Tas dzīvokļa saimniekam palīdzēs nosargāt pārējos iekrājumus, kuri gan būtu noslēpjami drošākā vietā. Ja zagļi nolems, ka ieguvuši visu

jūsu skaidro naudu, viņi droši vien pārtrauks meklēšanu un iespējami ātrāk laidīsies lapās. Tā jūs kļūsiat par uzvarētāju šajā psiholoģiskajā divkaujā.

Jautājums tikai, cik daudz naudas vajag atstāt garnadzim? Zaglis saka: „Tas ir atkarīgs no rajona, kurā atrodas māja. Ja bagātā mājā es atradīšu tikai simt dolāru, tad zināšu, ka jāmeklē tālāk. Bet vienkāršākā mājoklī šī summa mani apmierinās”.

Tad kur īsti glabāt uzkrājumu pamatsummu?

Ieteikums numur viens: bērnistabā, rotaļlietās. Bērniem nav savu ienākumu, pieaugušie neuztic viņiem lielu naudu, tāpēc ne jau katram zaglim ienāks prātā meklēt naudas zīmes starp plīša lācīšiem. Turklāt parasti cilvēki cenšas uzkrājumus noglabāt sakārtotā un drošā vietā, bet bērnistaba tik reti ir kārtīga!

Vēl dažas vietas, kur ir jēga slēpt naudu:

- zem netīrās veļas kastēs;

- veļas pulvera kārbā;
- lietotos maisiņos un paketēs, protams, ja šīs mantas atrodas tur, kur tām jāatrodas. Šai sakarā zaglis pasmejas par mietpilsotņiem: „Ne visai ticami izskatīsies guļamistabā noslēpts katliņš. Es uzreiz sapratīšu, ka tajā ir kaut kas interesants”.

Un pēdējais atklātā zagļa padoms: ja jūs slēpjat naudu ārpus mājas, pārliecinieties, ka kāds no jums tuvajiem cilvēkiem zina slēptuvi. Ja jūs nejausi to aizmirsīsiet, tuvinieki varēs atrast jūsu naudu vai vērtslietas, un tad jūsu uzkrājumi noteikti netiks izmesti kopā ar gružiem un atkritumiem. **K**